

ich użytkowania oraz myte wewnętrznie i odkażane nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie.

7. Pojazdy powinny być oznakowane nazwą i adresem przedsiębiorcy.

1718

UCHWAŁA Nr 341/XXXIII/10 RADY MIEJSKIEJ W WIELENIU

z dnia 22 lutego 2010 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Wieleń na lata 2010-2013”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241) w związku z art. 87 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 238, poz. 2390, z 2006 r. Nr 50, poz. 362, Nr 126, poz. 875, z 2007 r. Nr 192, poz. 1394, z

2009 r. Nr 31, poz. 206, Nr 97, poz. 804) Rada Miejska w Wieleń uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Wieleń na lata 2010-2013”, jak w załączniku do uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wieleń.

§3. Uchwała obowiązuje od dnia podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodniczący Rady
(-) Jacek Fręś

Załącznik
do uchwały Nr 341/XXXIII/10
Rady Miejskiej w Wieleń
Z dnia 22 lutego 2010 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA MIASTA I GMINY WIELEŃ na lata 2010-2013

Spis treści:

1. Wstęp
- 1.1. Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Wieleń
- 1.2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami
 - 1.2.1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
 - 1.2.2. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego
 - 2.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa
 - 2.1.1. Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego
 - 2.1.2. Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

2.1.3. Wielkopolski wojewódzki program opieki nad zabytkami na lata 2008-2011

2.1.4. Inne dokumenty o zasięgu województwa, których problematyka związana jest z dziedzictwem kulturowym

2.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie powiatu

2.2.1. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Czarnkowsko - Trzcianeckiego na lata 2007-2013

3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego miasta i gminy Wieleń

3.1. Obiekty zabytkowe nieruchome o najwyższym znaczeniu dla gminy Wieleń (wpisane do rejestru zabytków – wykaz)

3.2. Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomych (wojewódzka ewidencja zabytków – wykaz)

3.3. Zespoły najcenniejszych zabytków rucho-

mych na terenie gminy (wpisane do rejestru zabytków – wykaz zespołów zabytków ruchomych)

3.4. Krajobraz kulturowy (obszarowe wpisy do rejestru zabytków, parki kulturowe, parki krajobrazowe – wykaz)

3.5. Zabytki archeologiczne

3.5.1. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków

3.5.2. Wykaz stanowisk o własnej formie krajobrazowej

3.5.3. Zestawienie liczbowe zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych łącznie z ich funkcją oraz krótka analiza chronologiczną (opis koncentracji stanowisk archeologicznych – uwarunkowania fizjograficzne)

4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

4.1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków

4.1.1. Stan zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków

4.1.2. Stan zachowania zabytków ruchomych

4.1.3. Stan zachowania dziedzictwa archeologicznego oraz istotne zagrożenia dla zabytków archeologicznych

4.1.4. Obszary największego zagrożenia dla zabytków w gminie

4.2. Uwarunkowania wynikające ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

4.3. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

4.4. Uwarunkowania wynikające ze "Strategii rozwoju dla miasta i gminy Wieleń na lata 2001-2010"

4.5. Uwarunkowania wynikające z Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Wieleń

4.6. Uwarunkowania wynikające z „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Wieleń

4.7. Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej

4.7.1. Obowiązujące formy ochrony przyrody

4.7. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zabytków archeologicznych

5. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami (art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami)

6. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

6.1. Gminna ewidencja zabytków

6.1.1. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków nieruchomych

6.1.2. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych

6.1.3. Inwentaryzacja obiektów tzw. małej architektury

6.1.4. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomych

6.1.5. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

6.1.6. Zahamowanie procesów degradacji zabytków

i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania

6.1.7. Poprawa stanu zachowania zabytkowych cmentarzy (wpisanych do rejestru zabytków i figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków)

6.2. Sporządzenie wykazu zespołów i obiektów nieruchomych, stanowisk archeologicznych typowanych do rejestru zabytków z terenu gminy w celu uwzględnienia ich w dokumentach planistycznych i inwestycyjnych gminy

6.3. Wyznaczenie stref ochrony stanowisk archeologicznych wraz z zapisem zapewniającym prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego

6.4. Określenie sposobu realizacji poszczególnych celów gminnego programu opieki nad zabytkami zawartych w punkcie 5

6.4.1. Obiekty zabytkowe stanowiące własność gminy Wieleń

7. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

8. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami

9. Wewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

10. Niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

1. Wstęp

1.1. Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Wieleń

Podstawowym, ogólnie pojętym założeniem niniejszego „Programu opieki nad zabytkami dla miasta i gminy Wieleń na lata 2010-2013” jest ukierunkowanie działań Samorządu Gminnego służącym podejmowaniu planowanych działań dotyczących finansowania, inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego poprzez samorząd gminy. Jest to uzupełniający dokument w stosunku do innych aktów planowania gminnego. Zadaniem programu jest także organizacja działań edukacyjnych i wychowawczych wobec miejscowej społeczności. Dla realizacji powyższego założenia niezbędna jest realizacja szczegółowych celów określonych m.in. w art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, do których należą:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;

- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;

- wyeksponowanie poszczególnych zabytków

oraz walorów krajobrazu kulturowego;

- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;

- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;

- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami oraz

- zapoznanie z zasobami dziedzictwa kulturowego, historią i zabytkami gminy Tarnówka, w tym także rozróżnienie obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego i figurujących w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

- wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami

- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

1.2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami.

1.2.1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami)

- art. 7 ust. 1 pkt 9

„Zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

9) kultury w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.”

1.2.2. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami)

- art. 4

„Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;

2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;

3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;

4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;

5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;

6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kształtowaniu środowiska.”

- art. 5

„Opieka nad zabytkami sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;

2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;

3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;

4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwale zachowanie jego wartości;

5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.”

- art. 18 i art. 19

zakładają obowiązek uwzględniania w strategii rozwoju gminy, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz zapisów zawartych w gminnym programie opieki nad zabytkami.

- art. 20

studium i plany miejscowe wymagają odpowiednio zaopiniowania lub uzgodnienia przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

- art. 22 ust. 4

„Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, objętych wojewódzka ewidencją zabytków.”

- art. 32 ust. 1 pkt 3 i ust 2

stanowi o przyjmowaniu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) zawiadomień o znalezieniu w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem i zawiadomienie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

- art. 33 ust. 1 i ust 2.

stanowi o przyjmowaniu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) zawiadomień o przypadkowym znalezieniu przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem archeologicznym i zawiadomienie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

- art. 71 ust. 1 i ust 2.

zakłada sprawowanie opieki nad zabytkami, w tym finansowanie prac konserwatorskich i budowlanych przy zabytku, do którego tytuł prawny posiada gmina i jest to zadanie własne samorządu.

- art. 81

Organ stanowiący gminy lub powiatu ma prawo udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

- art. 87

Artykuł ten stanowi, że:

- burmistrz sporządza na okres 4 lat gminny pro-

gram opieki nad zabytkami;

- gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje rada gminy po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków;

- gminny program opieki nad zabytkami ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym;

- z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami burmistrz sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy.

2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego.

2.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa:

2.1.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.

„Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020” jest dokumentem opracowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, a przyjętym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 19 grudnia 2005 r.

Strategia określa uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju województwa. Ustalenia zawarte w w/w dokumencie stanowią podstawę do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, przez co mają bezpośredni wpływ na zachowanie i poprawę krajobrazu kulturowego.

Celem głównym „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego” jest:

Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców.

Ma być on realizowany przy pomocy celów strategicznych i operacyjnych. Największe znaczenie dla dziedzictwa kulturowego ma cel strategiczny:

Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku, który osiągnięty będzie przez realizację celów operacyjnych, w tym celu operacyjnego:

- Wzrost znaczenia i zachowania dziedzictwa kulturowego.

„Dziedzictwo kulturowe w rozwoju Wielkopolski pełni kilka funkcji. Jest ono czynnikiem integracji społecznej, stanowi instrument promocji regionu oraz przyczynia się do rozwoju gospodarczego, gdyż może być bazą dla turystyki i usług kulturalnych. Szczególnie ważnym elementem tego dziedzictwa jest wielkopolska kultura przedsiębiorczości”.

Cel ten realizowany będzie przede wszystkim poprzez:

- inwestycje w instytucje kultury
- ochronę dorobku kulturowego
- wsparcie działań powiększających dorobek kulturalny regionu
- promocje aktywności kulturalnej mieszkańców.”

- Zwiększenie udziału usług turystycznych i rekreacji w gospodarce regionu

„Przyrodnicze, krajobrazowe oraz kulturowe atuty Wielkopolski tworzą szanse na rozwój sektora usług turystyczno-rekreacyjnych. W połączeniu z turystyką biznesową sektor ten ma szanse na znaczny udział w gospodarce regionu. Jest to tym bardziej ważne, iż tego typu usługi generują dużą liczbę miejsc pracy przy stosunkowo niskich nakładach.

2.1.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego uchwalony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr XLII/628/2001 w dniu 26 listopada 2001 r.

Nie ma rangi prawa miejscowego, jest jednak wiążący, ponieważ:

- jego ustalenia muszą być uwzględnione w uchwalanych przez organy samorządu terytorialnego studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, z którymi z kolei musi być spójny każdy opracowany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ,

- w planie zapisane zostają wszystkie zadania rządowe i samorządu województwa służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych ze wskazaniem obszarów, na których przewiduje się realizację tych zadań.

Podstawowym celem planu jest harmonijny i zrównoważony rozwój obszaru całego województwa. Pojęcie „zrównoważony rozwój” łączy w sobie: ład społeczny, ład ekonomiczny ład ekologiczny oraz najbardziej podkreślony ład przestrzenny wyrażający się dążeniem do harmonijności, uporządkowania i proporcjonalności wszystkich elementów środowiska człowieka.

Plan uznaje, że podstawową zasadą pozwalającą na zachowanie dóbr kultury dla przyszłych pokoleń jest bezwzględne przestrzeganie obowiązującego w tym zakresie prawa. Ochrona dziedzictwa kulturowego powinna być realizowana poprzez właściwe zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Ochrona dóbr kultury materialnej i niematerialnej jest celem polityki przestrzennej. Plan podkreśla, że elementy naturalne i kulturowe w krajobrazie mogą pozytywnie stymulować inne dziedziny życia jednakże pod warunkiem m.in. właściwego wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez dostosowanie funkcji obiektów dla turystyki, przez dbałość o stan techniczny i estetykę zabytków i otoczenia.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego przyjęto, że:

- ściślej ochronie konserwatorskiej powinny podlegać tereny, na których zachowały się zespoły przestrzenne wpisane do rejestru zabytków. Celem takich działań jest zachowanie ich historycznego charakteru oraz zapewnienie ochrony i rewitalizacji

cji;

- należy chronić historyczne układy ruralistyczne oraz zespoły sakralne, pałacowo – parkowe, folwarki, zabytkowe budynki mieszkalne, gospodarcze, szkoły, wiatraki, młyny, gorzelnie i inne elementy specyficzne dla architektury wiejskiej np.: krzyże, kapliczki;

- należy przestrzegać wytycznych konserwatorskich w zakresie nie tylko poszczególnych obiektów objętych ochroną, ale również zasad zagospodarowania zabytkowych układów urbanistycznych;

- należy „odkryć” lokalną architekturę wiejską i zapewnić możliwość wprowadzenia tradycyjnych gabarytów, form dachów, detali i rozwiązań materiałowych do obiektów o współczesnych standardach;

- chronić krajobraz, a w rejonach o najwyższych walorach przyrodniczych i kulturowych wykluczyć realizację obiektów, które charakterem kolidują z otoczeniem;

- szanować kształtowaną tradycyjnie różnorodność form osadnictwa wiejskiego;

- wydobyć w układzie przestrzennym elementy kompozycji urbanistycznej: dominant przestrzennych, osi widokowych, ekspozycji, dolin, skarp, charakterystycznych form terenowych, grup zieleni, alei.

Uwarunkowania w rozwoju Gminy Wieleń określone w planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego:

- wskazanie do ochrony doliny rzeki Noteci od Wielienia do zachodniej granicy województwa (dotyczy poszerzenia obszaru chronionego krajobrazu doliny Noteci);

- ochrona układu urbanistycznego miasta Wielienia;

- ochrona wód rzeki Noteci.

Kierunki rozwoju województwa wielkopolskiego na obszarze Gminy Wieleń:

- retencjonowanie wód powierzchniowych – potencjalne zbiorniki na rzece Miałą, Gulczanka, Dzierżążna;

- modernizacja układu dróg wojewódzkich 181-177 (obwodnica miasta Wielienia);

- rozwój strefy związanej z zagospodarowaniem rzeki Noteci, poprzez:

- odbudowę i rozbudowę urządzeń portowych,
- realizację przystani (sportowych i turystycznych),

- rekreacyjne zagospodarowanie dolin, z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i kulturowych oraz ochrony prawnej;

- rozwój strefy rekreacyjnej doliny Noteci związany jest z rozwojem żeglugi śródlądowej, poprzez:

- powstrzymanie dekapitalizacji szlaków żeglownych,

- odbudowanie drogi wodnej Wisła - Noteć – Odra dla utrzymania połączeń z europejskimi szlakami

wodnymi,

- powiązanie żeglugi śródlądowej z pozostałymi gałęziami transportu dla powstania regionalnych centrów obsługi ładunków,

- lepsze przystosowanie dróg wodnych, Warty, Noteci, Kanału Ślesińskiego dla celów turystycznych.

Kierunki rozwoju województwa na obszarze gminy Wieleń dotyczą rozwoju naturalnych predyspozycji obszaru dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym, z uwzględnieniem wysokich wymagań dla zachowania właściwego stanu środowiska przyrodniczego. Rozwój funkcji turystycznej związany jest również z wzmocnieniem sektora usługowego.

2.1.3. Wielkopolski Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami na lata 2008-2011

Wielkopolski wojewódzki program opieki nad zabytkami na lata 2008-2011 przyjęty został przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr XVIII/243/07 z dnia 17 grudnia 2007 roku. Sporządzany jest na okres 4 lat przez zarząd województwa. Przyjmowany jest do realizacji przez sejmik wojewódzki po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków. Co dwa lata zarząd województwa przedstawia sejmikowi województwa sprawozdanie z realizacji tego programu. Sprawozdanie to przedstawiane jest również Generalnemu Konserwatorowi Zabytków i właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowaniu, aktualizacji i realizacji krajowego programu opieki nad zabytkami.

Program opieki nad zabytkami ma na celu, w szczególności:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego łącznie z uwarunkowaniem ochrony przyrody i równowagi ekologicznej

- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego

- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami

- określanie współpracy z właścicielami zabytków eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystywaniem zabytków

- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

2.1.4. Inne dokumenty o zasięgu województwa, których problematyka związana jest z dziedzictwem kulturowym

Przez gminę przebiegają trasy rowerowe uwzględniające walory przyrodnicze i turystyczne gminy:

Trasy rowerowe:

- Międzynarodowa Trasa Rowerowa Euro – Route, która oznakowana została w terenie symbolem R-1 i przebiega w gminie śladem dróg nr 29205 i 29217 przez Herbutowo, Wieleń Północny i Folsztyn. Trasa R-1 stanowi przedłużenie europejskiego szlaku rowerowego o kierunku: Francja - Holandia – Belgia- Niemcy. Po opuszczeniu granic Polski, trasa biegnie do Kaliningradu i Sankt Petersburga. W powiązaniach międzyregionalnych trasa ta łączy Ziemię Lubuska z Ziemią Nadnotecką i Pojezierzem Krajeńskim.

- Regionalna Trasa Rowerowa (R-4), śladem drogi powiatowej nr 29240 z Wronek do Wielenia i drogi wojewódzkiej nr 177 z Wielenia do Człopy. Szlak ten łączy Drawieński Park Narodowy z Sierakowskim Parkiem Krajobrazowym na południu i Drawskim Parkiem Krajobrazowym na północy. Równocześnie trasa R-4 umożliwia powiązanie ze sobą rowerowych tras międzynarodowych – trasy EuroRoute R-1 ze szlakiem Hanzeatyckim R-2.

Trasy gminne tworzące dwie pętle:

- północna - łączącą Zielonowo, Kuźniczkę, Kocień Wielki, Dzierżążno Wielkie, Gieczynek, Debogórę i Wieleń,

- południowa - przebiegającą przez Wrzeszczynę, Rosko, Hamrzysko, Białą, Mężyk, Miały, Potrzebowice, Łaski i Zawadę do Wielenia.

Obie „pętle” tras gminnych posiadają powiązania pozagminne łączące na północy – Dzierżążno Wielkie z Żelichowem, a na południu – Piłkę i Chełst w gminie Drawsko oraz Kruteczek i Lubasz. Wyznaczone gminne trasy rowerowe stanowią rowerowe trasy turystyczne łączące obszary o najwyższych walorach rekreacyjnych.

Szlaki wodne

- Trasa wodna rzeką Miałą (długość trasy 41km): Jezioro Głowki (Miały) – Marylin – Piłka – Kamienik – Chełst

- Pętla Wielkopolska – część 2 Szlak Noteci (długość całej trasy 187,5 km): Santok – Krzyż Wlkp.- Wieleń – Czarnków – Ujście – Nakło nad Notecią

Szlaki konne

- Długość trasy 35 km: Rzeczyn – Kuźnica Żelichowska – Zacisze – Żelichowo – Gieczynek – Debogóra – Wizany – Wieleń.

- Długość trasy 20 km: Gieczynek Jawor – Dzierżążno Małe- Dzierżążno Wielkie – Kocień Wielki – Kuźniczka – Wieleń

Na terenie miasta i gminy wskazano następujące obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie przepisów o ochronie przyrody z uwagi na ich walo-

ry przyrodnicze:

- Europejska sieć ekologiczna Natura 2000 - „Nadnoteckie Łęgi”, „Puszcza Notecka” i „Dolina Noteci”. Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 jest dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków i dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, które zostały transponowane do polskiego prawa, głównie do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody.

- Obszary chronionego krajobrazu - Puszcza Notecka, Puszcza nad Drawą i Dolina Noteci.

Obszary chronionego krajobrazu w byłym województwie pilskim utworzone zostały na podstawie uchwały Nr IX/156/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31.05.1989 r., potwierdzone Rozporządzeniem Nr 5 Wojewody Pilskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urzęd. Woj. Pilskiego Nr 13/98 poz. 89). oraz obwieszczeniem Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa wielkopolskiego (Dz. Urzęd. Woj. Wielkopolskiego Nr 14 poz. 246 Lp. 112 z dnia 31.03.1999 r.). Od dnia 31 października 2007 roku obowiązuje Rozporządzenie Nr 25/07 Wojewody Wielkopolskiego w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”.

- Użytki ekologiczne - Na podstawie Rozporządzenia nr 26/95 Wojewody Pilskiego z 29 grudnia 1995 r. (Dz.U. Woj. Pilskiego nr 16/95 poz. 64),

- Rezerwat przyrody – „Wilcze Błoto” utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego 25 października 1968 r. (MP Nr 43 z 21.10.1968 r. poz. 304).

2.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie powiatu.

2.2.1. Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Powiatu Czarnkowsko - Trzcianeckiego na lata 2001-2010.

Dokument ten został przyjęty Uchwałą Rady Powiatu z dnia 7 listopada 2000 r. nr XXIII/185/2000. Strategia jest podstawą rozwoju Powiatu Czarnkowsko - Trzcianeckiego określająca jego misję, cele i kierunki działania na lata 2001-2010. Określa bliżej opcje i warianty rozwoju powiatu. Całe opracowanie składa się z kilku elementów i jest wynikiem debat strategicznych z udziałem Radnych Powiatu, przedstawicieli Zarządów Gmin wchodzących w skład powiatu, przedstawicieli jednostek administracji powiatowej oraz środowisk gospodarczych działających na terenie powiatu. Zatwierdzony dokument składa się z dwóch części.

Pierwsza z nich obejmuje: „Raport o Stanie Powiatu” zawierającego podstawowe informacje o powie-

cie i gminach wchodzących w jego skład, uwzględniając stan jednostek podległych, ponadto analizę porównawczą oraz diagnozę stanu, wyników będących kompilacją debat strategicznych. Dokument zawiera także cele i kierunki działania odpowiednie dla danego obszaru życia społeczno-gospodarczego oraz alternatywne warianty rozwoju każdego z obszarów.

„Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki zintegrowany społecznie obszar zrównoważonego rozwoju gospodarczego, wykorzystujący liczne walory przyrodniczo-krajobrazowe dla rozwoju różnych form turystyki. Bezpieczny powiat, gwarantujący dogodne warunki dla wielokierunkowego kształcenia się i osiedlania”.

Cele priorytetowe sformułowano dla 5 obszarów: gospodarka, przestrzeń, społeczność, ekologia i infrastruktura. Są to cele wspierające prokonkurencyjno-prospołeczny wariant rozwoju. Strategia zakłada zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy wszystkich gmin poprzez rozwój infrastruktury przyjazny dla środowiska oraz poprzez budowę i modernizację sieci dróg, wykorzystaniem linii kolejowych, naturalnych walorów przyrodniczych rzeki Noteć.

Podsumowując, „Strategia” nie formułuje wniosków dotyczących wykorzystania zabytków jako jednego z ważnych elementów podnoszących atrakcyjność gminy, sprzyjających rozwojowi turystyki na jej terenie.

2.2.2. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Czarnkowsko – Trzcianeckiego. Programy Operacyjne.

Dokument ten opracowany w 2000 r. jest zestawem programów operacyjnych, których nazwy zostały określone na podstawie wyznaczonych kierunków działania w dokumencie pn. „Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Czarnkowsko - Trzcianeckiego”. Jest on nierozłącznym elementem strategii rozwoju społeczno – gospodarczego, ale nie podlega zatwierdzeniu w procesie uchwalania Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu.

Określone cele niezbędne, pierwszorzędne i drugorzędne w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego odpowiadały na pytanie „Co należy zrobić albo jakie podjąć działania, aby wzmocnić mocne strony i wykorzystać szanse rozwoju oraz zlikwidować słabe strony i zniwelować zagrożenia”.

Poszczególnym celom dla określenia szczegółowego sposobu ich realizacji przypisano kierunki działania, wskazując jednocześnie na sposób ich realizacji.

Dziedzictwo kulturowe zostało ujęte w Programach Operacyjnych. Jeden z nich dotyczy dziedzictwa kulturowego

„Program ochrony dóbr kultury.”

- Plan ochrony dóbr kultury w powiecie.
- Promocja dóbr kultury w formie katalogu i zapisów elektronicznych
- Ocena stanu zabezpieczenia obiektów o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa narodowego
- Program wspierania dóbr kultury powiatu

3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego miasta i gminy Wieleń

Gmina Wieleń położona jest w północno – zachodniej części powiatu czarnkowsko - trzcianeckiego. Znajduje się ona 95 km od Poznania i 170 km od granicy polsko-niemieckiej. Zajmuje środkową część powiatu i usytuowana jest po obu stronach rzeki Noteci. Gmina jest największą pod względem powierzchni gminą województwa wielkopolskiego, tworzy ją 19 wsi sołeckich: Biała, Dębogóra, Dzierżążno Wielkie, Dzierżążno Małe, Folsztyn, Gieczynek, Gulcz, Hamrzysko, Herburtowo, Kaładek, Kocień Wielki, Kuźniczka, Marianowo, Mężyk, Miały, Nowe Dwory, Rosko, Wrzeszczyna, Zielonowo. Część wsi ze względu na położenie przy malowniczych jeziorach, można zaliczyć do wsi o charakterze turystycznym. Współczesne oblicze gminy ukształtowały warunki naturalne. Ponad połowę powierzchni stanowią lasy, 25 % powierzchni to grunty orne.

Gród wieleński wzmiankowany był w 1108 roku, w X-XII w., miał on duże znaczenie strategiczne jako gród broniący pogranicza polsko - pomorskiego. Miasto wzmiankowane w 1458 roku. Do początków XVI wieku miasto królewskie, ośrodek starostwa wieleńskiego. W 1772 roku Wieleń przechodzi pod panowanie pruskie. Po pierwszej wojnie światowej granicę Polski wyznaczono na rzece Noteć, co spowodowało podział miasta na dwie części: północną należącą do Niemiec i południową w granicach tworzącego się Państwa Polskiego. Ze względu na ten podział administracyjny Wieleń stał się miastem granicznym o charakterze usługowo – handlowym. Po drugiej wojnie światowej północna część miasta i gminy została przyłączona o Polski, co spowodowało duży napływ osób z terenów wschodnich na te tereny. Ośrodkiem miasta jest główna droga biegnąca z północy . na południe, obecnie ul. Kościuszki rozszerzająca się w pobliżu rzeki w wydłużony rynek. Kościół parafialny zbudowany w 1615 roku znajduje się przy głównej ulicy Kościuszki. Zabudowa miasta, objętego ochroną przez wpis do rejestru zabytków pochodzi głównie z XIX i 1 połowy XX wieku. Większość budynków mieszkalnych pochodzi z przełomu XIX i XX wieku i znajduje się w zadowalającym stanie technicznym. W gorszym stanie znajdują się domy powstałe w 1 połowie i 3 ćwierci XIX wieku, parterowe lub piętrowe, nakryte dwuspadowymi dachami, typowe dla architektury małomiasteczkowej. Wykazują one duże zużycie elementów konstrukcyjnych, będące po części brakiem prowadzenia napraw i remontów a także stosowaniem ubogich technologii z czasów

budowy.

Na terenie miasta i gminy znajduje się 28 obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Do rejestru zabytków wpisanych jest 7 kościołów w tym 5 drewnianych lub szachulcowych: w Dzierżąźnie Wielkim z około 1595 roku, Dzierżąźnie Małym z początku XVII wieku, Kocieniu Wielkim z 1843 roku, Herburtowie z 1772 roku, Nowych Dworach z 1792 roku, ponadto kościoły murowane w Wieleniu p.w. św. Michała Archanioła i Wniebowzięcia NMP z 1615 roku, Dębogórze z około 1910 roku.

Kościół, w szczególności najcenniejsze drewniane i szachulcowe, wymagają kontynuacji rozpoczętych prac remontowych w Herburtowie, Dzierżąźnie Wielkim, lub podjęcia prac konserwatorskich np.: przy konstrukcji w Dzierżąźnie Małym, Kocieniu Wielkim, Nowych Dworach. Ponadto kontynuacji rozpoczętych prac remontowych wymaga murowany kościół w Dębogórze.

We wczesnobarokowym kościele par. p.w. św. Michała i MB Wniebowziętej w Wieleniu z 1615 roku na bieżąco prowadzone są prace remontowe. Wszystkie kościoły wymagają montażu systemów zabezpieczenia przeciwwłamaniowego i przeciwpożarowego.

Zespoły pałacowo-parkowe w Dębogórze i Wieleniu przy ul. Staszica 2 znajdują się w dobrym stanie technicznym, prowadzone są w nich na bieżąco prace remontowe, podobnie jak w budynku dawnego Starostwa w Wieleniu, obecnie Domu Pomocy Społecznej przy ul. Chopina 9, docelowo budynek wymaga remontu elewacji. W barokowym zespole pałacowo-parkowym w Wieleniu przy ul. Zamkowej od ponad dziesięciu lat przerwany jest remont i obiekt wymaga pilnej ich kontynuacji oraz rozpoczęcia remontu budynku bramnego i 2 oficyn. Znajdujący się na terenie zespołu cmentarz rodzin Blankensee i Schulenburg wymaga szybkiego zabezpieczenia neogotyckiej kaplicy i naprawy muru od strony parku.

Ponadto na terenie gminy wpisanych do rejestru jest 10 cmentarzy w: Białej, Kocieniu Wielkim, Kuźnicze, Nowych Dworach, Rosku i mieście Wieleniu 5 cmentarzy. Cmentarze w Białej, Nowych Dworach, Rosku, Wieleniu przy ul. Drawskiej są cmentarzami czynnymi, utrzymywanymi w dobrym stanie na bieżąco, w dobrym stanie jest też cmentarz przy ul. Czarnkowskiej w Wieleniu. Pozostałe to cmentarze nieczynne, nieużytkowane i zaniedbane, wymagające podjęcia prac porządkowych i sanitarnych, ponadto wyżej wspomniany cmentarz rodzin Blankensee i Schulenburg na obrzeżu Wielenia wymaga pilnego zabezpieczenia neogotyckiej kaplicy i części zawalonego muru ogrodzeniowego.

W latach 2007-2008 wpisano do rejestru zabytków dwanaście stopni wodnych na rzece Noteci, będących rzadkimi przykładami zabytków hydrotechnicznych z przełomu XIX i XX wieku. Posiadają one zachowane w prawie nie zmienionym stanie śluzy komorowe, jazy z przepławkami dla ryb oraz

towarzysząc budynki mieszkalne i gospodarcze obsługi śluzy, czasem budynki straży granicznej. Na terenie gminy Wieleń znajduje się zespół stopnia wodnego Rosko, z 1898 roku oraz stopnie wodne Wrzeszczyna i Wieleń z 1913 roku.

Na obszarze gminy Wieleń znajduje się 9 bardzo ciekawych układów ruralistycznych, w tym 5 wsi olęderskich z pocz. XVII wieku: Nowe Dwory, Folsztyn, Marianowo, Herburtowo, Dębogóra; Gulcz, Rosko to wsie wielodrożne o metryce średniowiecznej; Dzierżąźno Wielkie i Gieczynek są owalnicami powstałymi około 1600 roku

Wsie olęderskie na terenie gminy Wieleń powstały w ramach prowadzonej na szeroką skalę kolonizacji terenów nadnoteckich na przełomie XVI i XVII wieku przez Czarnkowskich. Powstawały one głównie na osuszanych bagnach nadnoteckich. Zasiadłali je osadnicy przybyli z Niemiec, rzadziej z Holandii. Jako jedna z pierwszych została założona wieś Folsztyn w 1601 roku, Nowe Dwory i Dębogórę założono w 1604 roku, Marianowo 1614 roku, Herburtowo 1618 roku. W/w wsie zachowały pierwotny układ przestrzenny, typy zagród oraz znaczną ilość zagród wzniesionych w tradycyjnych technikach budowlanych (zrębowe, ryglowe, glinobite oraz konstrukcje mieszane). Wsie Folsztyn, Nowe Dwory, Marianowo i Herburtowo reprezentują układ tzw. rzędówki bagiennej. Do najbardziej interesujących wsi pod względem układu przestrzennego jak i charakteru zabudowy należą Nowe Dwory i Folsztyn. Występują w nich duże zagrody ustawione rzędowo przy głównej drodze wiejskiej, przeważnie czworoboczne, wielobudynkowe, czasem także z budynkami bramnymi. Starsze chałupy ustawione szczytem do drogi. Charakterystyczne są wysokie płoty z bramami wjazdowymi i furtkami dla pieszych. Zabudowa zróżnicowana, głównie z XIX i XX wieku z przeważającą ilością budynków z czerwonej cegły. Występują też dość licznie starsze obiekty zrębowe, reprezentowana jest też konstrukcja szachulcowa i glinobita obłożona kamieniem. Podobny charakter zabudowy występuje na znacznie mniejszą skalę w Marianowie i Herburtowie.

Wsie o metryce średniowiecznej to Gulcz wzmiankowany w 1381 roku i Rosko leżące na terenach nadanych w 1298 roku przez Władysława Łokietka kasztelanowi wieleńskiemu Wincentemu, od 1515 roku należy do Górków. Obie wsie mają układ wielodrożny, nieregularny, uwarunkowany rzeźbą terenu. Zabudowa głównie murowana XIX i XX wieczna, jest tu także trochę budynków z glinobitki powstałych w 1 ćw. XX wieku. Dominantami architektonicznymi wsi są kościoły w Rosku p.w. św. Stanisława Biskupa zbudowany w latach 1856-9 o ceglano - granitowych elewacjach, w Gulczu p.w. śś. Piotra i Pawła powstały w latach 1950- 53 według projektu architekta Franciszka Morawskiego.

Wieś Dzierżąźno Wielkie została lokowana w 1593 roku z fundacji Piotra Czarnkowskiego, jako wieś softysia. Układ przestrzenny zbliżony do owalnicy

z usytuowanym centralnie kościołem parafialnym p.w. Matki Boskiej Różańcowej z około 1595 roku, zabudowa mieszkalna i gospodarcza przy obiegającej drodze, zwarta, głównie po zewnętrznej stronie drogi. W części wschodniej wzdłuż drogi prowadzącej do Człopy zabudowa luźniejsza typu „wybudowanie”. Budynki głównie murowane z 2 poł. XIX i początku XX wieku. Zagrody ciasne, chałupy bardzo często ustawione szczytem do drogi.

Podobny charakter ma wieś Gieczynek założona

około 1600 roku przez zasadźcę Glesmera. Wieś ma dobrze zachowany, czytelny układ owalnicy, dawniej z centralnie usytuowanym kościołem szachulcowym, który spłonął w 1986 roku po uderzeniu pioruna. Zagrody ustawione ciasno, najczęściej niewielkie. Budynki murowane, przeważnie z przełomu XIX i XX wieku oraz początku XX wieku.

I. ZASOBY ZABYTEKÓW W MIEŚCIE I GMINIE.

TYP OBIEKTU	MUROWANY	DREWNIANY	W TYM WPISANY DO REJESTRU
1. UKŁADY URBANISTYCZNE ilość 1	x	x	1
2. UKŁADY RURALISTYCZNE ilość 9	x	x	
3. ZABUDOWA MIESZKALNA	449	44	
4. OBIEKTY SAKRALNE			
a kościoły romańskie			
b) kościoły gotyckie			
c) kościoły nowożytnie XVI-XVIII w.	1	3	4
d) kościoły XIX w. – 1945 r.	8	2	3
e) klasztory			
f) synagogi, bóżnice			
g) kaplice, dzwonnice, bramy, ogrodzenia inne	10	2	
5. BUDOWNICTWO OBRONNE			
a) zamki i ich relikty			
b) miejskie mury obronne			
c) fortyfikacje nowożytnie i późniejsze			
6. OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ			
a) ratusze			
b) budynki adm. publ., sądy, banki, poczty	6		1
c) szkoły	15		
d) leśniczówki i gajówki			
e) karczmy i zajazdy	2		
f) inne	5		
7. OBIEKTY PRZEMYSŁOWE I GOSPODARCZE			
a) zakłady przemysłowe			
b) dworce kolejowe z zespołami bud.	1		
c) spichrze, magazyny, stodoły	8	11	
d) młyny	2		
e) gorzelnie i browary			
f) mleczarnie			
g) kuźnie	8		
h) wiatraki			
i) wieże ciśnień			
j) inne	41	8	
8. PALACE I DWORY	7	1	4
9. ZESPOŁY FOLWARCZNE	4		
a) stodoły	2		
b) spichrze			
c) obory	1		
d) stajnie			
e) chlewnie			
f) owczarnie			
g) kuźnie	1		
h) wagi			
i) inne magazyny			
j) gorzelnie i browary			

k) inne			
10. PARKI ilość 5	x	x	5
a) altany			
b) bramy i ogrodzenia			
11. CMENTARZE ilość			
a) rzymsko-katolickie 14	x	x	4
b) ewangelickie 19	x	x	6
c) prawosławne	x	x	
d) żydowskie 1	x	x	
e) inne 3	x	x	
12. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	ilość	w tym wpisane do rej. zab.	
a) grodziska	x	x	
b) osady	350	x	
c) cmentarzyska	28	x	
d) inne	3	1	
13. INNE			
a) stopień wodny	1		

Źródło: Raport o stanie zabytków w mieście i gminie Wieleń – Piła, maj 2004 r.

3.1. Obiekty zabytkowe nieruchome o najwyższym znaczeniu dla gminy Wieleń – wpisane do rejestru zabytków (wykaz).

BIAŁA

- Cmentarz katolicki – XIX wiek, nr rej. A – 667 z dnia 10.01.1990 r.

DĘBOGÓRA

-kościół ewangelicki obecnie rzymsko – katolicki filialny p.w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych – 1910 r., nr rejestru 152/Wlkp/A z dnia 29.02.2003 r.

- dwór – XVIII/XIX wiek, nr rejestru A – 762 z dnia 22.03.1995 r.

- park dworski - 1 poł. XIX wieku, nr rejestru A 564 z 29.09.1987 r.

DZIERŻANO MAŁE

- kościół ewangelicki, ob. rzymsko – katolicki fil. p.w. św. Najświętszego Serca Pana Jezusa - ok. 1600 r., 1746,1900 r., nr rejestru 188(789) z dnia 01.12.1969 r.

DZIERŻANO WIELKIE

- kościół ewangelicki, ob. rzymsko – katolicki fil. p.w. Matki Bożej Różańcowej - ok. 1595 r., nr rejestru A – 192(810)z dnia 26.01.1970 r.

GNIEWOMIERZ

- dwór – 1908r., nr rejestru A – 546 z dnia 04.07.1987 r.

HERBURTOWO

- kościół ewangelicki, ob. rzymsko – katolicki fil. p.w. Matki Bożej Siewnej – 1772 r. - nr rejestru A – 272/1546 z dnia 04.07.1974 r.

KOCIEŃ WIELKI

- kościół ewangelicki, ob. rzymsko – katolicki fil. p.w. Św. Anny – 1844 r. - nr rejestru A – 185/786 z dnia 01.12.1969 r

- cmentarz nieczynny – XIX w., nr rejestru A –

668 z dnia 10.01.1990r.

KUŹNICZKA

- cmentarz rodziny młynarzy ob. nieczynny – XIX/XX w. nr rejestru A – 669 z dnia 10.01.1990 r.

NOWE DWORY

- kościół ewangelicki, ob. rzymsko – katolicki fil. p.w. Narodzenia św. Jana Chrzciciela – 1792 r. - nr rejestru A – 190/803 z dnia 12.12.1969 r.

- cmentarz przykościelny ewangelicki, obecnie rzymsko – katolicki – XVIII wiek, nr rejestru A – 661 z dnia 11.05.1990 r.

POTRZEBOWICE

- park pałacowy - 1 poł. XVIII wieku, nr rejestru A 533 z 14.02.1986 r.

ROSKO

- cmentarz przykościelny katolicki, poł. XIX w., nr rejestru A – 666 z dnia 10.01.1990 r.

- zespół stopnia wodnego „Rosko nr 18” na rzece Noteć, znajdujący się w obrębie miejscowości Rosko i Nowe Dwory -1898 r., nr rejestru 590/Wlkp/A z dnia 15.01.2008 r.

WIELEŃ

- układ i rozplanowanie miasta historycznego rozwijającego się od X-XII w., wzmiankowanego w 1439 r., nr rejestru A – 671 z dnia 13.03.1990 r.

- kościół parafialny. p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Michała Archanioła – 1615 r., nr rejestru A 93/72/31/AK z dnia 04.03.1931 r.

- pałac i park ul. Zamkowa – poł. XVIII w., nr rejestru A – 138/5 z dnia 04.05.1964 r.

Ponadto na terenie założenia znajdują się neobarokowy budynek bramny, stajnia z wozownią, budynek mieszkalny z ok. 1885 r.

- dwór „Lipówka” i park, ob. Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Marii, ul. Staszica 2, poł. XVIII w., nr rejestru A – 274/1550 z dnia 18.07.1974 r.

- Starostwo Powiatowe obecnie Dom Pomocy Społecznej, ul. Chopina 9 – 1895 r., nr rejestru 45/Wlkp/A z dnia 09.01.2001 r.

- cmentarz ewangelicki, ul. Dworcowa, ob. nieczynny – poł. XIX w., nr rejestru A – 595 z dnia 13.03.1989 r.

- cmentarz katolicki czynny, ul. Drawska – 2 poł. XIX w., nr rejestru A – 662 z dnia r. 10.01.1990 r.

- cmentarz ewangelicki rodziny Schwarzach, nieczynny, ul. Czarnkowska – XIX w., nr rejestru A – 663 z dnia r. 10.01.1990 r.

- cmentarz ewangelicki w Wieleniu Pn., przy torach kolejowych – XIX w., nr rejestru A – 664 z dnia r. 10.01.1990 r.

- cmentarz ewangelicki rodziny Blankensee i Schulenburg, nieczynny, przy drodze do Krzyża – 1 ćw. XIX w., nr rejestru A – 665 z dnia r. 10.01.1990 r.

- zespół stopnia wodnego „Wieleń nr 20” na rzece Noteć, znajdujący się w obrębie miejscowości Wieleń i Wrzeszczyna – 1913 r., nr rejestru 621/Wlkp/A z dnia 07.02.2008 r.

WRZESZCZYNA

- zespół stopnia wodnego „Wrzeszczyna nr 19” na rzece Noteć, znajdujący się w obrębie miejscowości Wrzeszczyna i Nowe Dwory -1913r., nr rejestru 589/Wlkp/A z dnia 15.01.2008 r.

3.2. Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomości wskazanych do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków. (Obiekty podkreślone wpisane do rejestru zabytków wyszczególnione w punkcie 3.1.)

BIAŁA

1. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA FILIALNEGO P.W. MB RÓŻAŃCOWEJ:

- kościół, mur., 1928-1933,
 - dzwonnica, drewno, 2 poł. XIX,
 - cmentarz katolicki przykościelny, czynny, XIX.
2. SZKOŁA, mur., 1 ćw. XX.

3. DOM Nr 17, mur./szach., pocz. XX, przebudowany.

- DOM Nr 22, mur., pocz. XX.
- DOM Nr 32/33, mur., pocz. XX.
- DOM Nr 42, mur./szach., 4 ćw. XIX.
- DOM Nr 61, mur., l.20-te XX.

DĘBOGÓRA

8. KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. MB WSPOMOŻENIA WIERNYCH, mur., 1910.

9. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWY:

- dwór, mur., pocz. XIX, przebudowany XX,
- park, 1 poł. XIX, przekształcony k. XIX, XX,
- budynek gospodarczy, mur., XIX/XX.

10. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, XIX.

- SZKOŁA ob. dom 43, mur., pocz. XX.
- DOM Nr 10, mur., pocz. XX.
- DOM Nr 11, mur., pocz. XX.
- DOM Nr 15., mur., pocz. XX.
- DOM Nr 38, szach., ok. poł. XIX.

16. ZAGRODA Nr 41:

- dom, mur./szach., 2 poł. XIX,

b) stodoła, mur./szach., k. XIX.

17. DOM Nr 44, mur., 2 poł.

18. STODOŁA Nr 17, mur./szach., k. XIX.

DZIERŻĄŻNO MAŁE

19. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA FILIALNEGO P.W. ŚW.STANISŁAWA KOSTKI,

a) kościół, drewno/szach., XVII, XVIII, XX,

b) cmentarz przykościelny, nieczynny, pocz. XVII.

20. DAWNA SZKOŁA, ob. dom Nr 5, mur., 1911.

21. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 5, mur./szach., 1911.

22. DOM Nr 1, mur., XIX/XX.

23. DOM Nr 2, mur./szach., poł. XIX.

24. DOM Nr 3, mur./kam., 4 ćw. XIX.

25. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 6, mur., pocz. XX.

26. DOM Nr 7, mur., l.20-te XX.

27. DOM Nr 8, mur., 1928.

28. DOM Nr 9, mur., pocz. XX.

29. DOM Nr 10, glina, 4 ćw. XIX.

30. DOM Nr 11, mur./kam., 2 poł. XIX.

31. DOM Nr 14, szach./drewno, 1 poł. XIX.

32. DOM Nr 15, mur., 1914.

33. DOM Nr 17, szach., 4 ćw. XIX.

34. STODOŁA Nr 29, szach., XIX/XX.

35. DOM Nr 33, mur./szach., 1 ćw. XIX.

35. DOM Nr 34, ob. sklep, mur./glina, 4 ćw. XIX.

36. DOM Nr 35, mur./kam., k. XIX.

DZIERŻĄŻNO WIELKIE

37. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANG., OB. PAR. P.W. MB RÓŻAŃCOWEJ:

a) kościół, mur./szach, 1595,

b) cmentarz przykościelny, nieczynny, k. XVI.

38. SZKOŁA, mur., 1 ćw. XIX.

39. ZAŁOŻENIE DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNE:

a) dwór, mur., 2 poł. XIX,

b) koszary, ob. dom mieszkalny – wczasowy, mur., 2 poł. XIX,

c) budynek inwentarski, ob. mieszkalno-gospodarczy, mur., 2 poł. XIX,

d.) stajnia, ob. dom mieszkalny, mur., 2 poł. XIX,

e) stodoła, ob. zagrodzie Nr 73, mur., 2 poł. XIX,

f) chlewik, ob. dom mieszkalny i sklep, mur., 2 poł. XIX,

g) budynek inwentarski, ob. biblioteka i remiza, mur., 2 poł. XIX,

h) kuźnia, ob. dom letniskowy, mur., 2 poł. XIX,

i) dwojak, ob. dom mieszkalny Nr 62, mur., 2 poł. XIX,

j) czworak, ob. dom mieszkalny Nr 63, mur., 2 poł. XIX,

k) dwojak, ob. dom mieszkalny Nr 64, mur., 2 poł. XIX,

l) trojak, ob. dom mieszkalny Nr 65, mur., 2 poł. XIX,

ł) dwojak, ob. dom mieszkalny Nr 68a, mur., 2 poł. XIX,

m) park, 2 poł. XIX.
40. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,
nieczynny, XX.

41. CMENTARZ KOMUNALNY, czynny, 1946.

42. ZAGRODA Nr 28:

a) chałupa, drewno, ok. poł. XIX,

b) budynek gospodarczy, szach., ok. poł. XIX.

43. DOM Nr 86, szach., poł. XIX.

ul. Górna

44. DOM Nr 41, mur., pocz. XX.

45. DOM Nr 42, mur., pocz. XX.

46. DOM Nr 43, mur., pocz. XX.

47. DOM Nr 44, mur., pocz. XX.

48. DOM Nr 46, mur., pocz. XX, przebudowany.

49. DOM Nr 47, mur., l.20-te XX.

50. DOM Nr 48, mur., pocz. XX.

51. DOM Nr 49, mur., pocz. XX.

52. DOM Nr 50, mur., pocz. XX.

53. DOM Nr 51, mur., pocz. XX.

54. DOM Nr 59, mur., 1928.

55. DOM Nr 68, mur., pocz. XX.

56. KUŹNIA, mur., 1928.

57. STODOŁA Nr 85, szach., 4 ćw. XIX.

ul. Kościelna

58. DOM Nr 80, mur., pocz. XX.

59. DOM Nr 81, mur., l.30-te XX.

60. DOM Nr 85, mur., 4 ćw. XIX.

61. DOM Nr 88, mur., pocz. XX.

ul. 1 Maja

62. DOM Nr 67, mur., l.30-te XX.

63. DOM Nr 69, mur., pocz. XX.

64. DOM Nr 70, mur., pocz. XX.

ul. Szkolna

65. DOM Nr 24, mur., 4 ćw. XIX.

66. DOM Nr 35, mur., pocz. XX.

67. DOM Nr 36, mur., 1892.

68. DOM Nr 37, mur., k. XIX.

69. DOM Nr 38, mur., k. XIX.

70. DOM Nr 63, szach., 1842.

71. DOM Nr 86, poł. XIX.

FOLSZTYN

72. ZESPÓŁ KOŚCIÓŁA EWANG., OB.FILIALNY
P.W.ŚW. PIOTRA I PAWŁA,

a) kościół, mur., 1869-70,

b) cmentarz przykościelny, nieczynny, 1 poł. XVII.

73. SZKOŁA, ob. dom Nr 50, mur., 1843.

74. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,
nieczynny, XIX.

75. DOM WŁAŚCICIELA CEGIELNI, ob. Szkoła,
mur., l.20-te XX.

76. BUDYNEK BRAMY Nr 4, drewno/szach., 2
poł. XIX.

77. DOM Nr 5, mur./kam., 2 poł. XIX.

78. DOM Nr 9, mur., XIX/XX.

79. ZAGRODA Nr 10:

a) dom, mur., 4 ćw. XIX,

b) budynek gospodarczy, mur., 1886.

80. DOM Nr 16, mur., XIX/XX.

81. DOM Nr 21, drewno/szach., 1 ćw. XIX.

82. DOM Nr 22, mur., l.20-te XX.

83. DOM Nr 23, mur., 1923.

84. DOM Nr 26, mur., 1908.

85. ZAGRODA Nr 27:

a) dom, mur./szach., k. XIX,

b) obora, mur., k. XIX.

86. ZAGRODA Nr 30:

a) dom, mur./drewno, 1825, przebudowany,

b) stodoła, mur., 2 poł. XIX.

87. DOM Nr 31, mur./drewno, 1811, przebu-
dowany 2 poł. XIX.

88. DOM Nr 33, mur., pocz. XX.

89. DOM Nr 37, mur., k. XIX.

90. DOM Nr 39, drewno/szach., pocz. XIX.

91. DOM Nr 44, mur., pocz. XX.

92. DOM Nr 47, mur., 1 poł. XIX, przebudowany
ok. 1916.

93. ZAGRODA Nr 51:

a) dom, mur., k. XIX,

b) budynek gospodarczy, mur., k. XIX.

94. DOM Nr 52, 1 poł. XIX.

95. DOM Nr 53, mur./drewno, poł. XIX.

96. DOM Nr 54, 1 ćw. XIX.

97. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 56, mur., 2
poł. XIX.

98. DOM Nr 57, mur., XIX/XX.

99. DOM Nr 58, 1 poł. XIX, przebudowany 2 poł.
XIX.

100. ZAGRODA Nr 59:

a) dom, mur., 1924,

b) budynek gospodarczy, mur., 1 ćw. XIX.

101. ZAGRODA Nr 63:

a) dom, mur., XIX/XX,

b) budynek gospodarczy I, mur., pocz. XX,

c) budynek gospodarczy II, mur., pocz. XX.

102. DOM Nr 64, mur., XIX/XX.

103. DOM Nr 66, mur./drewno, 1 poł. XIX, prze-
budowany.

104. ZAGRODA Nr 67:

a) dom, mur./drewno/szach., 1822,

b) budynek gospodarczy, mur., 2 poł. XIX.

105. DOM Nr 68, drewno, XVIII/XIX.

106. DOM Nr 70, mur., XIX/XX.

107. ZAGRODA Nr 72:

a) dom, szach., poł. XIX,

b) stodoła, mur./drewno, k. XIX,

c) budynek gospodarczy, mur., k. XIX.

108. ZAGRODA Nr 74:

a) dom, mur., 1910,

b) stodoła, mur., 1925,

c) budynek gospodarczy I, mur., 1910-20,

d) budynek gospodarczy II, mur., 1910-20.

GIECZYNEK

109. SZKOŁA, Nr 14, mur., 1 ćw. XIX.

110. DOM Nr 1, mur., XIX/XX.

111. DOM Nr 3, mur., 1910-20.
112. DOM Nr 4, mur., 1910-20.
113. ZAGRODA Nr 5:
a) dom, mur./szach., poł. XIX,
b) budynek gospodarczy, szach., 4 ćw. XIX.
114. DOM Nr 6, mur., pocz. XX.
115. DOM Nr 9, mur., 1909.
116. DOM Nr 10, mur., 1928.
117. ZAGRODA Nr 18:
a) dom, mur./szach., 2 poł. XIX,
b) budynek gospodarczy, mur./głina, 2 poł. XIX.
118. DOM Nr 20, mur., 1928.
119. DOM Nr 22, mur., l.20-te XX.
120. DOM Nr 23, mur., ok. 1920.
121. DOM Nr 26, mur., ok. 1920.
122. DOM Nr 32, mur., pocz. XX.

GNIEWOMIERZ

123. DWÓR, drewno, 1908.

GULCZ

124. KOŚCIÓŁ PAR. P.W. ŚW.PIOTRA I PAWŁA,
mur., 1950-53.
125. KAPLICZKA NA TERENIE CMENTARZA,
mur., 1 poł. XX.
126. ZESPÓŁ SZKOŁY:
a) szkoła, mur., 1910-20,
b) budynek gospodarczy, mur., 191-20.

ul. Czarnkowska

127. DOM Nr 1, mur., XIX/XX.
128. ZAGRODA Nr 5:
a) dom, mur./głina, 4 ćw. XIX,
b) brama, mur., 4 ćw. XIX.
129. DOM Nr 6, mur., ok. 1910.
130. DOM Nr 7, mur., l.30-te XX.
131. DOM Nr 7a, drewno, l.20-te XX.
132. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 9, mur., pocz.
XX.
133. DOM Nr 12, szach., ok. .poł. XIX.
134. DOM Nr 17, mur., l.20-te XX.
135. DOM Nr 18, drewno, l.20-te XX.
136. DOM Nr 20, mur., 4 ćw. XIX.
137. KUŹNIA Nr 20, mur., pocz. XX.
138. DOM Nr 21, mur., ok. 1910.
139. DOM Nr 23, mur., pocz. XX.
140. DOM Nr 24, mur., pocz. XX.
141. DOM Nr 25, mur., 1910.

ul. Dworcowa

142. DOM Nr 4, mur., pocz. XX.
143. DOM Nr 16, mur., pocz. XX.
144. DOM Nr 17, mur., pocz. XX.
145. DOM Nr 23, mur., ok. 1910.
146. KUŹNIA, mur., pocz. XX.

ul. Karpacka

147. DOM Nr 8, mur., pocz. XX.
148. DOM Nr 16, mur., ok. 1910.
149. DOM Nr 18, mur., pocz. XX.

ul. Łąkowa

150. KAPLICZKA, mur./kam., pocz. XX.
151. DOM Nr 2, mur., pocz. XX.
152. DOM Nr 13/14, mur./głina, 4 ćw. XIX.
153. ZAGRODA Nr 15:
a) dom, mur., XIX/XX,
b) budynek gospodarczy, mur., XIX/XX.
154. ZAGRODA Nr 16:
a) dom, mur./głina, 4 ćw. XIX, przebud. XX,
b) brama, mur., XIX/XX.
155. ZAGRODA Nr 17:
a) dom, mur./kam., XIX/XX,
b) brama, mur., pocz. XX.
156. DOM Nr 18, mur., XIX/XX.
157. DOM Nr 24, mur., pocz. XX, przebud.
158. ZAGRODA Nr 25:
a) dom, mur./głina, 4 ćw. XIX,
b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.

ul. Wybudowanie

159. ZAGRODA MŁYNARSKA, Nr 5:
a) młyn, ob. nieużytkowany, mur., 1874-1923,
b) dom młynarza, ob. dom Nr 5, mur., 1874-1923,
c) stajnia, ob. budynek gospodarczy, mur., 1874-
1923,
d) kuźnia, ob. budynek mieszkalno-gospodarczy,
mur., 1874-1923.

HAMRZYSKO

160. SZKOŁA, mur., 1910-20.
161. DOM Nr 9, mur., ok.1920.
162. DOM Nr 35, mur., k. XIX.

HERBURTOWO

163. ZESPÓŁ KOŚCIÓŁA FILIALNEGO P.W. MB
SIEWNEJ:
a) kościół, drewno, 1772,
b) kapliczka z figurą Matki Boskiej, mur., pocz.
XX.
c) cmentarz przykościelny, nieczynny, k. XVIII w.
d) dzwonnica, drewno, pocz. XX.
164. ZESPÓŁ SZKOŁY ob. domu nr 19:
a) szkoła ob. Dom nr 19 i sala ,mur./szach.,2 poł.
XIX,
b) dom nauczyciela ob. dom nr 19, mur./szach.,
pocz. XX.
165. DOM nr 1, mur./szach. 2 poł. XIX, przebud.
166. DOM nr 2, mur., 2 poł. XIX.
167. DOM nr 5, mur., 2 poł. XIX.
168. ZAGRODA Nr 7:
a) dom, mur., k. XIX,
b) stodoła, mur./ szach. 2 poł. XIX.
169. ZAGRODA Nr 8:
a) dom, mur., k. XIX,
b) budynek gospodarczy., mur., 2 poł. XIX.
170. DOM NR 11, mur., k. XIX.
171. ZAGRODA NR 12:
a) dom, mur., k. XIX,
b) budynek gospodarczy, mur., k. XIX.

172. DOM NR 15, mur., pocz. XX.
173. DOM NR 17, mur., pocz. XX.
174. ZAGRODA NR 18:
a) dom, mur., k. XIX,
b) stodoła, mur., 1 ćw. XX,
c) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.
175. DOM Nr 20, mur./szach., k. XIX.
176. DOM Nr 21, mur., lata 30-te XX.
177. DOM Nr 22, mur., 2 poł. XIX.
178. ZAGRODA Nr 25:
a) dom, mur., k. XIX,
b) stodoła, mur./szach., k. XIX.
179. ZAGRODA Nr 27:
a) dom, mur., pocz. XX,
b) stodoła, mur./szach., k. XIX.
c) chlew, pocz. XX.
180. ZAGRODA Nr 29:
a) dom, mur., 2 poł. XIX,
b) chlew, pocz. XX.
181. ZAGRODA Nr 31:
a) dom, mur., k. XIX,
b) chlew, pocz. XX.
182. DOM Nr 36, mur., pocz. XX
183. DOM DRÓŻNIKA przy torach kolejowych,
mur., pocz. XX.
184. CHLEW Nr 23, mur., k. XIX.
185. TRANSFORMATÓR naprzeciwko domu nr
29, mur., 1 ćw. XX.
186. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,
nieczynny, XIX.
187. CMENTARZ RODOWY, nieczynny, XIX.

JARYŃ

188. DWORSKO-FOLWARCZNY:
a) dwór, mur., 3 ćw. XIX,
b) dom mieszkalny, czworak, mur., 3 ćw. XIX.
c) stodoła, mur., XIX/XX,
d) kuźnia, ob. magazyn, mur., XIX/XX,
e) stodoła, chlewnia, stajnia, mur., XIX/XX,
f) obora, mur., 3 ćw. XIX,
g) stelmacharnia, mur., 3 ćw. XIX,
h) oranżeria, mur., 3 ćw. XIX,
i) obora, mur., 3 ćw. XIX,

KOCIEŃ WIELKI

189. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANG., OB. FIL. P.W.
ŚW. ANNY,
a) kościół, mur./szach., 1844.
b) pastorówka, ob. dom nr 22, mur., pocz. XX.
190. SZKOŁA ob. dom, mur., 1915.
191. GOSPODA ob. dom nr 10, mur., pocz. XX.
192. SALA WIEJSKA przy domu nr 10, mur.,
pocz. XX.
193. DOM Nr 1, drewno, mur., 1 poł. XIX.
194. ZAGRODA Nr 2:
a) dom, mur., 2 poł. XIX.
b) chlew., mur./szach., glina, 2 poł. XIX.
195. DOM Nr 11, mur., pocz. XX.
196. DOM Nr 12, mur., 2 poł. XIX.
197. DOM Nr 13, mur., 2 poł. XIX.

198. DOM Nr 14, mur., k. XIX.
199. DOM Nr 15, mur., k. XIX.
201. DOM Nr 18, mur., 2 poł. XIX.
202. DOM Nr 26, mur., 2 poł. XIX.
203. DOM Nr 27, drewno, mur., 1805
204. KUŹNIA, mur., ok. 1920.
205. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,
nieczynny, XIX.
206. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,
nieczynny, poł. XIX.

KALĄDEK

207. DOM Nr 1, mur., 1904.
208. DOM Nr 2, drewno, 1799.
209. DOM Nr 3, mur., 1900-10.
210. DOM Nr 4, mur., 1900-10.
211. ZAGRODA Nr 8:
a) dom, mur., k. XIX,
b) stodoła, mur./szach., 2 poł. XIX.
212. DOM Nr 9, mur., 1900-10.
213. ZAGRODA Nr 10:
a) dom, mur., k. XIX,
b) budynek gospodarczy, mur./szach., pocz. XX.
214. DOM Nr 12, mur./drewno, 2 ćw. XIX, prze-
budowany.
215. STODOŁA Nr 17, szach., 3 ćw. XIX.
216. ZAGRODA Nr 18:
a) dom, mur., 1893,
b) budynek gospodarczy, mur., k. XIX
217. DOM Nr 20, mur., XIX/XX.

KUŹNICZKA

218. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,
rodziny młynarzy, XIX.
219. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,
zlikwidowany, pocz. XIX
220. DOM Nr 6, mur./szach., ok. poł. XIX.

ŁASKI

221. DWÓR, mur., 2 poł. XIX.
222. DOM, mur., 1909.
223. DOM, mur., 2 poł. XIX.
224. ZESPÓŁ FOLWARCZNY:
a) dom administratora, ob. dom Nr 1, mur., 2 poł.
XIX,
b) dom mieszkalny Nr 2, mur., 2 poł. XIX,
c) spichlerz, mur., 2 poł. XIX,
d) dom kierownika zakładu, ob. dom Nr 3, mur.,
2 poł. XIX,
e) kurnik, ob. dom mieszkalny Nr 4, mur., 2 poł.
XIX,
f) budynek gospodarczy, mur., 2 poł. XIX,
g) kurnik, ob. nieużytkowany, mur., 2 poł. XIX,
h) stajnia, ob. nieużytkowana, mur., 2 poł. XIX,
i) obora, ob. nieużytkowana, mur., 2 poł. XIX,
j) chlewnia, ob. garaże, mur., 2 poł. XIX,
k) stodoła, drewno, 2 poł. XIX,
l) kuźnia, stolarnia, ob. budynek gospodarczy,
mur., 2 poł. XIX.
225. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,

nieczynny, poł. XIX.

MIAŁY

226. KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW.ANTONIEGO PADEWSKIEGO, mur., 1913.

227. SZKOŁA, Nr 12, mur., 1870, 1912.

228. ZAJAZD - sala Nr 1, ul. Powstańców Wlkp., mur., 2 poł. XIX.

229. KAPLICZKA, mur./kam., 1 ćw. XX.

230. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, poł. XIX.

231. CMENTARZ KATOLICKI, KOMUNALNY, czynny, XX.

ul. Fabryczna

232. DOM Nr 1, mur., 2 poł. XIX.

233. DOM Nr 1a, mur., pocz. XIX.

234. DOM Nr 2, mur., l.20-te XX.

235. DOM Nr 3, mur., 4 ćw. XIX.

236. DOM Nr 4, mur., poł. XIX.

237. DOM Nr 6, mur., poł. XIX.

238. DOM Nr 8, mur., 2 poł. XIX.

ul. Powstańców Wlkp.

239. DOM Nr 9, mur., pocz. XIX.

ul. Wroniecka

240. DOM Nr 9, drewno, ok. poł. XIX.

MEŻYK

241. CMENTARZ KATOLICKI, KOMUNALNY, nieczynny, XIX.

242. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, XIX.

243. DOM Nr 10, mur., 1911.

244. ZAGRODA MŁYŃSKA, Nr 3:

a) młyn, mur., ok. 1901,

b) dom młynarza, ob. dom mieszkalny Nr 3, mur., ok. 1901,

c) budynek inwentarski i stodoła, mur./drewno, ok. 1901,

d) budynek gospodarczy, mur., ok. 1901.

MARIANOWO

260. ZAGRODA Nr 1:

a) dom., mur., k. XIX.

b) stodoła, mur., k. XIX.

c) chlew, mur., k. XIX.

261. Dom Nr 3, mur., pocz. XX.

262. Dom Nr 4, mur., pocz. XX.

263. Dom Nr 6, mur., pocz. XX.

264. ZAGRODA Nr 15:

a) dom., mur., k. XIX.

b) stodoła, mur., pocz. XX.

265. DOM Nr 17, mur./szach. ok. 1849.

266. DOM Nr 18, mur., k. XIX.

267. ZAGRODA Nr 22:

a) dom., mur., k. XIX.

b) stodoła, mur./szach, k. XIX.

268. DOM Nr 22, mur., k. XIX.

269. DOM DRÓŹNIKA przy torach, mur., pocz. XX.

270. BUDYNEK GOSPODARCZY, MUR., k. XIX.

271. STODOŁA Nr 12, mur., k. XIX.

272. STODOŁA Nr 14, mur., 1905.

NOWE DWORY

273 ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANG., OB. FILIALNEGO P.W. NARODZENIA ŚW. JANA CHRZCICIELA:
a) kościół, drewno, 1615, przebudowany 1792, 1829,

b) dzwonnica, drewno, ok. 1826,

c) ogrodzenie z bramą, mur., pocz. XX.

d) obelisk, kam., ok. 1920.

e) cmentarz przykościelny, XVIII.

274. ZAGRODA Nr 4:

a) dom, mur., 4 ćw. XIX,

b) stodoła, mur., 1914.

275. DOM Nr 9, mur., 4 ćw. XIX.

276. DOM Nr 13, mur./szach., poł. XIX.

277. DOM Nr 17, mur., ok. 1849.

278. DOM Nr 20, mur., 1875.

279. DOM Nr 22, mur./głina, 4 ćw. XIX.

280. ZAGRODA Nr 33:

a) dom, mur./szach./drewno, poł. XIX,

b) stodoła I, szach., k. XIX,

c) stodoła II, mur., XIX/XX,

d) budynek bramy, mur./szach., poł. XIX.

281. DOM Nr 35, mur., 1988.

282. DOM Nr 38, glina, poł. XIX.

283. DOM Nr 42, szach., ok. 1729.

284. DOM Nr 43, mur., 1882.

284. DOM Nr 47, mur., XIX/XX.

286. DOM Nr 48, mur., 1907.

287. DOM Nr 49, mur., pocz. XX.

288. DOM Nr 50, mur., pocz. XX.

289. ZAGRODA Nr 52:

a) dom, glina, poł. XIX,

b) budynek gospodarczy, mur./szach., k. XIX.

290. DOM Nr 55, mur., XIX/XX.

291. DOM Nr 56, mur., 1888.

292. DOM Nr 61, mur., XIX/XX.

293. DOM Nr 63, mur., 4 ćw. XIX.

294. DOM Nr 67, mur., k. XIX.

295. DOM Nr 69, 4 ćw. XIX.

296. DOM Nr 72, mur., 4 ćw. XIX.

297. DOM Nr 73, mur., ok.1890.

298. DOM Nr 79, mur., 4 ćw. XIX.

299. DOM Nr 80, mur./głina, 2 poł. XIX.

300. ZAGRODA Nr 83:

a) dom, mur., k. XIX,

b) stodoła, mur./kam., k. XIX.

301. DOM Nr 84, mur., k. XIX.

302. DOM Nr 85, mur., k. XIX.

303. DOM Nr 86, drewno, 1 poł. XIX.

304. DOM Nr 87, mur., 1877.

305. DOM Nr 90, mur., 1898.

306. DOM Nr 91, mur., 1871.

307. DOM Nr 92, mur., 3 ćw. XIX.

308. DOM Nr 93, mur., 1 ćw. XIX.

309. ZAGRODA Nr 95:
a) dom, mur., k. XIX,
b) stodoła, drewno, XIX/XX.
- POTRZEBOWICE
310. ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWO-FOL-
WARCZNY,
a) pałac, ob. Nadleśnictwo Potrzebowice mur.,
1857, przebudowany 1910-20,
b) park, 1 poł. XVIII, przekształcony 2 poł. XIX,
XX,
c) obora, ob. dom Nr 6, mur./kam., 2 poł. XIX,
d) stajnia, ob. magazyn, mur., 2 poł. XIX,
e) wozownia, ob. magazyn, mur., 2 poł. XIX,
f) obora, ob. magazyn, mur./drewno, 2 poł. XIX,
g) stodoła, drewno, 2 poł. XIX,
h) budynek inwentarski, ob. warsztat, mur., 2 poł.
XIX,
i) dwojak, ob. dom mieszkalny Nr 5, drewno, 2
poł. XIX,
j) dom mieszkalny Nr 2, ob. leśniczówka Dziewan-
na, mur., 2 poł. XIX,
k) dom mieszkalny Nr 3, mur., 2 poł. XIX,
l) dom mieszkalny Nr 4, mur., 2 poł. XIX.
311. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,
nieczynny, poł. XIX.
- ROSKO
312. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW.STANI-
SŁAWA BPA:
a) kościół, mur./kam., 1856-58,
b) plebania, ul. Powstańców Wlkp. 17, mur./kam.,
1858, przebud. XIX/XX,
c) kuźnia, mur./kam., poł. XIX,
d) cmentarz przykościelny, nieczynny, XIX.
313. SZKOŁA, ul. Powstańców Wlkp. 15, mur.,
l.20-te XX.
314. SZKOŁA, ul. Powstańców Wlkp., mur., ok.
1920.
315. PRZEDSZKOLE, ul. Powstańców Wlkp. 26,
mur., 1908.
316. ZESPÓŁ SZKOŁY, ul. Czarnkowska 41:
a) szkoła, mur., pocz. XX,
b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.
317. SALA zebrania, ul. Powstańców Wlkp. 20,
mur., pocz. XX.
318. ZESPÓŁ POCZTY, ul. Powstańców Wlkp.
24:
a) poczta, mur., 1910-20,
b) budynek gospodarczy, mur., 1910-24.
319. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,
nieczynny, XIX.
320. CMENTARZ KATOLICKI, KOMUNALNY,
czynny, XX.
321. STANOWISKO ARCHEOLOGICZNE Nr 47.
- ul. Cmentarna
322. DOM Nr 15a, mur./kam., 4 ćw. XIX.
- ul. Czarnkowska
323. DOM Nr 43, mur., 1910-20.
- ul. Dworcowa
324. DOM Nr 10, mur., 1910-20.
325. DOM, wł. PKP, mur., 1 ćw. XX.
- ul. Kanałowa
326. DOM Nr 3, mur./kam./głina, poł. XIX.
327. KUŹNIA, mur./kam., poł. XIX.
328. ZAGRODA Nr 9:
a) dom, mur., pocz. XX.
b) stodoła, mur./szach./głina, k. XIX.
329. ZAGRODA Nr 10:
a) dom, mur., k. XIX,
b) budynek gospodarczy, mur., 1913.
330. ZAGRODA Nr 12:
a) dom, mur., pocz. XX, przebud.
b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.
331. DOM Nr 13, mur., 1918.
332. DOM Nr 14, mur., ok. 1920.
333. DOM Nr 18, mur./głina/kam., poł. XIX.
- ul. Mężykowska
334. ZAGRODA Nr 3:
a) dom, mur./głina, poł. XIX,
b) stodoła, drewno, 1874.
335. DOM Nr 7, mur., 2 poł. XIX.
336. ZAGRODA Nr 10:
a) dom, kam./głina, 2 poł. XIX,
b) budynek gospodarczy, glina/drewno, 2 poł.
XIX.
337. DOM Nr 16, mur./głina, 2 poł. XIX.
338. DOM Nr 18, mur./głina/kam., 2 poł. XIX.
339. DOM Nr 20, mur./kam., pocz. XX.
340. DOM Nr 23, mur., pocz. XX.
- ul. Podgórna
341. DOM Nr 5, mur./kam., 2 poł. XIX.
- ul. Polna
342. ZAGRODA Nr 14:
a) dom, mur./kam./głina, 2 poł. XIX,
b) budynek gospodarczy, glina/drewno, 2 poł.
XIX.
- ul. Powstańców Wlkp.
343. KAPLICZKA przy Nr 8, mur., 1 ćw. XX.
344. ZAGRODA Nr 7:
a) dom, mur., 1914,
b) budynek gospodarczy, mur., 1914.
345. DOM Nr 9, mur., k. XIX.
346. DOM Nr 9a, mur., k. XIX.
347. ZAGRODA Nr 10:
a) dom, mur., pocz. XX,
b) budynek gospodarczy, mur./kam., pocz. XX.
348. DOM Nr 21, mur., 4 ćw. XIX.
349. DOM Nr 22, mur., l.20-te XX.
350. ZAGRODA KOWALSKA Nr 23:
a) dom, mur., 4 ćw. XIX,
b) kuźnia, mur., 1 ćw. XX,

- c) budynek gospodarczy, mur., 1 ćw. XX.
351. DOM Nr 25, mur., 1910-20.
352. DOM Nr 29, mur., 4 ćw. XIX.
353. ZAGRODA Nr 38:
a) dom, mur., 4 ćw. XIX,
b) kuźnia, mur., 1 ćw. XX,
c) budynek gospodarczy, mur., 1 ćw. XX.
354. ZAGRODA Nr 39:
a) dom, mur./kam., poł. XIX,
b) budynek bramy, mur./kam., poł. XIX,
c) wozownia, mur./kam., poł. XIX.
355. DOM Nr 43, mur., 4 ćw. XIX.
356. DOM Nr 44, mur., 4 ćw. XIX.
357. DOM Nr 45, mur., 1908, przebud.
358. DOM Nr 49, mur., pocz. XX.
359. DOM Nr 50, mur., pocz. XX.
360. DOM Nr 55, mur., pocz. XX.
361. ZAGRODA Nr 57:
a) dom, mur./kam., k. XIX,
b) budynek gospodarczy, mur./kam., k. XIX.
362. DOM Nr 64, mur., l.20-te XX.
- ul. Studniowa
363. DOM Nr 1, mur., pocz. XX.
364. DOM Nr 3, glina, 2 poł. XIX.
365. DOM Nr 5, mur., ok. 1910.
366. DOM Nr 7, mur., pocz. XX.
367. DOM Nr 11, mur., 1911.
368. ZESPÓŁ STOPNIA WODNEGO „Rosko nr 18” na rzece Noteć, w skład którego wchodzi: śluza komorowa, jaz z przepławką dla ryb, budynek mieszkalno-gospodarczy oraz budynek mieszkalny obsługi śluzowy wraz z budynkiem gospodarczym w miejscowościach Rosko i Nowe Dwory, 1898 r.
- WIELEŃ
369. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. WNIEBO-
WZIĘCIA MB I ŚW. MICHAŁA, ul. Kościuszki:
a) kościół, mur., 1615, restaurowany 1950,
b) plebania, mur., XIX/XX,
c) organistówka, ul. Kasprzaka 15, mur./szach.,
ok. poł. XIX.
d) cmentarz przykościelny, ok. 1615.
370. KOŚCIÓŁ PAR. P.W. ŚW. ROCHA, mur.,
1932.
371. ZESPÓŁ CMENTARZA EWANGELICKO-
AUGSBURSKIEGO, ul. Dworcowa:
a) cmentarz, nieczynny, XIX,
b) kaplica, mur., 2 poł. XIX,
c) kaplica rodziny Arndt i Schachtmeyer, mur.,
XIX/XX,
d) ogrodzenie, mur., 2 poł. XIX,
e) kaplica grobowa, mur./kam., k. XIX.
372. MAGISTRAT, ob. dom, Pl. Powstańców 3,
mur., 3 ćw. XIX.
373. SĄD GRODZKI, ob. Urząd Miasta i Gminy,
ul. Kościuszki 34, mur., 2 poł. XIX, przebud. XX.
374. STAROSTWO POWIATOWE, ob. DPS wraz z
parkiem ul. Chopina 9, 1895.
375. ARESZT, ob. Administracja Budynków Ko-

- munalnych, ul. Lipowa 3, mur., 1910-20.
376. ZESPÓŁ SZKOŁY PODSTAWOWEJ Nr 1, ul.
Szkolna 4:
a) szkoła, mur., 1908,
b) sala gimnastyczna, mur./drewno, 1908,
377. POCZTA, ul. Kościuszki 33, mur., 4 ćw. XIX.
378. DWORZEC PKP WIELEŃ PD. ul. Przemysło-
wa, mur., 1896, nieczynny.
379. ZESPÓŁ DWORCA PKP WIELEŃ PN, ul. Pił-
ska
a) dworzec, mur., 1851,
b) magazyn, mur., 2 poł. XIX,
c) nastawnia przy torach do Krzyża, mur., pocz.
XX.
d) nastawnia przy torach do Krzyża, mur., pocz.
XX
380. ZAJAZD, ob. Dom Kultury, ul. Dworcowa,
mur., ok. 1850.
381. ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY ARNTO-
WO:
a) dwór, ob. Liceum Ogólnokształcące, ul. Draw-
ska 1, mur., k. XIX,
b) spichlerz, mur., k. XIX,
c) obora, mur., k. XIX,
d) dom robotników folwarcznych, ul. Jaryńska 4,
mur., k. XIX,
e) dom robotników folwarcznych, ul. Jaryńska 7,
mur., k. XIX,
f) budynek gospodarczy, mur., k. XIX.
382. ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY, ul. Zam-
kowa:
a) pałac, mur., ok. 1749-50, przebud. 1789, 1920,
b) budynek bramy, mur., 1 poł. XIX, 1885,
c) oficyna, mur., 1885,
d) oficyna, mur., 1885,
e) wozownia, 1 poł. XIX, przebud. 1885,
f) mauzoleum, mur./kam., 2 poł. XIX,
g) oranżeria, mur., 1 poł. XIX, przebud.,
h) dom ogrodnika, mur., 1 poł. XIX,
i) park, poł. XVIII, 1 ćw. XIX.
383. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWY, ob. Dom
Pomocy Społecznej, prowadzony przez Zgromadze-
nie Sióstr Franciszkanek Rodziny Marii ul. Staszica 2:
a) dwór „Lipówka”, mur., ok. poł. XVIII, przebud.
k. XVIII, 2 poł. XIX,
b) dwór „Józefówka”, mur., poł. XIX,
c) budynek „Wojciechówka”, mur., poł. XIX,
d) budynek „Jutrzenka”, mur., 2 poł. XIX, prze-
bud.,
e) park, k. XVIII, 2 poł. XIX, XX.
384. CMENTARZ ŻYDOWSKI, nieczynny, ul. Ja-
ryńska, XIX.
385. CMENTARZ KATOLICKI, PARAFIALNY,
czynny, ul. Drawska, XIX.
386. CMENTARZ KATOLICKI DPS „Caritas”,
czynny, przed 1950.
387. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,
rodowy, nieczynny, ul. Czarnkowska, XIX.
388. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,

rodowy, nieczynny, przy szosie Wieleń-Krzyż, XVIII/
XX.

389. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI,
nieczynny, XIX.

390. UKŁAD I ROZPLANOWANIE MIASTA. XV w.

ul. Błonie

- 391. DOM Nr 5, mur., 1910-20.
- 392. DOM Nr 6, mur., ok. 1910-20.
- 393. DOM Nr 9, mur., ok. 1910.
- 394. DOM Nr 11, mur., pocz. XX.
- 395. DOM Nr 12, mur., 1 ćw. XX.
- 396. DOM Nr 15, mur., poł. XIX.
- 397. DOM Nr 17, mur., 3 ćw. XIX.
- 398. DOM Nr 19, mur./szach., XIX/XX.
- 399. DOM Nr 21, szach., 2 poł. XIX.
- 400. DOM Nr 25, mur., XIX/XX.
- 401. DOM Nr 26, mur., pocz. XX.
- 402. DOM Nr 28, mur., 4 ćw. XIX.
- 403. DOM Nr 32, mur., 1 ćw. XIX.
- 404. DOM Nr 37, mur., 1 ćw. XIX.
- 405. DOM Nr 38, mur., 1 ćw. XIX.
- 406. DOM Nr 39, mur., pocz. XX, przebud.
- 407. DOM Nr 43, mur., pocz. XX, przebud.
- 408. DOM Nr 44, mur., 1 ćw. XX.
- 409. DOM Nr 45, mur., 1 ćw. XX.
- 410. DOM Nr 48, mur., pocz. XX.
- 411. DOM Nr 49, mur., 1 ćw. XX.
- 412. DOM Nr 51, mur., 1908.

ul. Chopina dawna Świerczewskiego

- 413. DOM Nr 1, mur., pocz. XX.
- 414. DOM Nr 3, mur., ok. 1910.
- 415. DOM Nr 4, mur., ok. 1910.
- 416. DOM Nr 5, mur., ok. 1910.
- 417. DOM Nr 7, Przychodnia, mur., ok. 1910.
- 418. DOM Nr 10, mur., pocz. XX.

ul. Czarnkowska

- 419. DOM Nr 2, mur., l. 20-te XX.
- 420. DOM Nr 3, mur., l. 20-te XX.

ul. Drowska

- 421. DOM Nr 2/2a, mur., pocz. XX.
- 422. DOM Nr 3, mur., pocz. XX.

ul. Jaryńska

- 423. DOM Nr 2, mur., pocz. XX.
- 424. DOM Nr 11, mur., pocz. XX.

ul. Jana Pawła II dawna Żymierskiego

- 425. DOM Nr 12, mur., 1 ćw. XIX.
- 426. DOM Nr 13, mur., l. 20-te XX.
- 427. DOM Nr 14, mur., l. 20-te XX.
- 428. DOM Nr 15, mur., pocz. XX.
- 429. DOM Nr 16, mur., 1 ćw. XX.
- 430. DOM Nr 18, mur., l. 20-te XX.
- 431. DOM Nr 23, mur./szach., pocz. XX.
- 432. DOM Nr 24, mur., pocz. XX
- 433. Dom Nr 25, mur., pocz. XX.

434. DOM Nr 26, mur., l. 30 -te XX.

435. DOM Nr 27, mur., pocz. XX.

ul. Kasprzaka

- 436. DOM Nr 8, mur., 1900-10.
- 437. DOM Nr 9, mur., 4 ćw. XIX.
- 438. DOM Nr 11, mur., 1900-10.
- 439. DOM Nr 12, mur., 1900-10.

ul. Kościelna

- 440. DOM Nr 4, mur., pocz. XX.
- 441. DOM Nr 6, mur., XIX/XX.
- 442. DOM Nr 8, mur., XIX/XX.
- 443. DOM Nr 9, mur., XIX/XX.
- 444. DOM Nr 10, mur., XIX/XX.
- 445. DOM Nr 13, mur., 1910-20.
- 446. DOM Nr 14, mur., 1910-20.
- 447. DOM Nr 15, mur., 3 ćw. XIX.

ul. Kościuszki

- 448. DOM Nr 1, mur., 4 ćw. XIX.
- 449. DOM Nr 5, mur., XIX/XX.
- 450. DOM Nr 6, mur., 4 ćw. XIX.
- 451. DOM Nr 7, mur./szach., k. XIX, przebud.
- 452. DOM Nr 8, mur., 4 ćw. XIX.
- 453. DOM Nr 9, mur., 4 ćw. XIX.
- 454. DOM Nr 10, mur., 4 ćw. XIX.
- 455. DOM Nr 11, mur., pocz. XX.
- 456. ZESPÓŁ DOMU Nr 12:
 - a) dom, mur., ok. 1900,
 - b) budynek gospodarczy, mur., pocz. XX.
- 457. DOM Nr 13, mur., 1 ćw. XX.
- 459. DOM Nr 14, mur., 1 ćw. XX.
- 460. DOM Nr 16, mur., 1 ćw. XX.
- 461. DOM Nr 17, mur., 2 poł. XIX.
- 462. DOM Nr 18, mur., 2 poł. XIX.
- 463. DOM Nr 20, mur., pocz. XX.
- 464. DOM Nr 22, mur., 2 poł. XIX.
- 465. DOM Nr 23, mur., pocz. XX.
- 466. DOM Nr 24, mur., ok. 1900.
- 467. DOM Nr 26, mur., pocz. XX.
- 468. DOM Nr 27, mur., 2 poł. XIX.
- 469. DOM Nr 28, mur./szach., poł. XIX.
- 470. DOM Nr 29, mur., 2 poł. XIX.
- 471. DOM Nr 30, mur., pocz. XX.
- 472. DOM Nr 32, mur., poł. XIX.
- 473. DOM Nr 35, mur., 2 poł. XIX.
- 474. DOM Nr 36, mur., 2 poł. XIX.
- 475. DOM Nr 37, mur., pocz. XX.
- 476. DOM Nr 38, mur., pocz. XX.
- 477. DOM Nr 39, mur., pocz. XX.
- 478. DOM Nr 41, mur., 2 poł. XIX.
- 479. DOM Nr 43, mur., 2 poł. XIX.
- 480. DOM Nr 44, mur., 2 poł. XIX.
- 481. DOM Nr 46, mur., pocz. XX, przebud.
- 482. DOM Nr 47, mur., ok. 1900.
- 483. DOM Nr 48, mur., 2 poł. XIX.
- 784. DOM Nr 50, mur., 4 ćw. XIX.
- 485. DOM Nr 51, mur., pocz. XX.
- 486. DOM Nr 52, mur., pocz. XX.

487. DOM Nr 56, mur., 2 poł. XIX.
488. DOM Nr 57, mur., 4 ćw. XIX.
489. DOM Nr 58, mur., pocz. XX.
490. DOM Nr 59, mur., 4 ćw. XIX.
491. DOM Nr 60, mur., 4 ćw. XIX.
492. DOM Nr 60a, mur., pocz. XX.
493. DOM Nr 61, mur., 4 ćw. XIX.
494. DOM Nr 63, mur., ok. 1900.
495. DOM Nr 65, mur., 4 ćw. XIX.
496. DOM Nr 66, mur., 4 ćw. XIX.
497. DOM Nr 67, mur., 4 ćw. XIX.
498. DOM Nr 68, mur., k. XIX.
499. DOM Nr 69, mur., k. XIX.
500. DOM Nr 70, mur., pocz. XX.
501. DOM Nr 71, mur., 4 ćw. XIX.
502. DOM Nr 72, mur., k. XIX.
503. DOM Nr 72a, mur., k. XIX.
504. DOM Nr 73, mur., 4 ćw. XIX.
505. DOM Nr 74, mur., k. XIX.

ul. Lipowa

506. DOM Nr 6, mur., 1 ćw. XX.
507. ZESPÓŁ DOMU Nr 7:
a) dom, mur./szach., 1 ćw. XX,
b) brama, mur./drewno, 1 ćw. XX.
508. DOM Nr 8, mur., 1 ćw. XX.
509. DOM Nr 10, mur., pocz. XX.
510. DOM Nr 11, mur., 1 ćw. XX.

ul. Łąkowa

511. DOM Nr 1, mur., l. 20-te XX.
512. DOM Nr 3, mur., XIX/XX.
513. DOM Nr 4, mur., XIX/XX.
514. DOM Nr 4a, mur., XIX/XX.

ul. Mickiewicza

515. DOM Nr 9, mur., 1906.
516. DOM Nr 10, mur., 1911.

ul. Nadnotecka

517. DOM Nr 3, mur./szach., poł. XIX.
518. DOM Nr 4, mur., l. 20-te XX.
519. DOM Nr 7, mur., l. 20-te XX.

ul. Nowe Miasto

520. DOM Nr 2, mur., XIX/XX.
521. DOM Nr 6, mur./szach., 4 ćw. XIX.
522. DOM Nr 7, mur., 4 ćw. XIX.
523. DOM Nr 10, mur., 4 ćw. XIX.
524. DOM Nr 11, mur., 1936.
525. DOM Nr 12, mur., XIX/XX.
526. DOM Nr 13, mur., XIX/XX.
527. DOM Nr 16, mur., 1 ćw. XX.
528. DOM Nr 17, mur., pocz. XX.
529. DOM Nr 18, mur., pocz. XX.
530. DOM Nr 21, mur., XIX/XX.
531. DOM Nr 28, mur., pocz. XX.
532. DOM Nr 29, mur./szach., 4 ćw. XIX.
533. DOM Nr 30, mur., XIX/XX.
534. DOM Nr 31, mur./XIX/XX.

535. DOM Nr 33, mur./szach., k. XIX.
536. DOM Nr 34, mur., XIX/XX.
537. DOM Nr 35, mur., XIX/XX.
538. DOM Nr 36, mur., XIX/XX.
539. DOM Nr 37, mur., XIX/XX.
540. DOM Nr 38, mur., 2 poł. XIX.
541. DOM Nr 39, mur., 2 poł. XIX.
542. DOM Nr 40, mur., 2 poł. XIX.
543. DOM Nr 41, mur., XIX/XX.
544. KUŹNIA Nr 41, mur., XIX/XX.
545. DOM Nr 42, mur./szach., 2 poł. XIX.
546. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 45, mur.,
pocz. XX.

ul. Ogrodowa

547. DOM Nr 2, mur., pocz. XX.
548. DOM Nr 12, mur., ok. 1900-20.
549. DOM Nr 13, mur., ok. 1910-20.

ul. Piłska

550. DOM Nr 7, mur., 1909.
551. DOM Nr 8, mur., ok. 1910.
552. DOM Nr 10, mur., ok. 1910.
553. DOM Nr 12, mur., l.20-te XX.

pl. Powstańców Wielkopolskich

554. DOM Nr 5, mur., 4 ćw. XIX.
555. DOM Nr 6, mur., 4 ćw. XIX.
556. DOM Nr 7, mur., 4 ćw. XIX.
557. DOM Nr 8, mur., 4 ćw. XIX.
558. DOM Nr 9, mur., 4 ćw. XIX.
559. DOM Nr 12, mur., 4 ćw. XIX.
560. DOM Nr 13, mur., 4 ćw. XIX.
561. DOM Nr 14, mur., 4 ćw. XIX.
562. DOM Nr 15, mur., 4 ćw. XIX.

ul. Rybaki

563. DOM Nr 3, mur., pocz. XX.
564. BUDYNEK GOSPODARCZY, mur./drewno, k.
XIX.

ul. Sawickiej

565. DOM Nr 1, mur., 1 poł. XIX, przebud.
566. DOM Nr 3, mur., 1 ćw. XIX.
567. DOM Nr 4, mur., 4 ćw. XIX.
568. BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 8, mur., pocz.
XX.
569. DOM Nr 9, mur., ok.1910-20.
570. DOM Nr 10, szach., 4 ćw. XIX.
571. DOM Nr 14, mur., 1900-10.
572. DOM Nr 15, mur./szach., 2 poł. XIX.
573. DOM Nr 17, mur., ok. 1900.
574. DOM Nr 20, mur., 1898.

ul. Sienkiewicza

575. DOM Nr 1, mur., ok. 1910.
576. DOM Nr 2, mur., pocz. XX.
577. DOM Nr 12, mur., ok.1910-20.
578. DOM Nr 13, mur., pocz. XX.
579. DOM Nr 14, mur., pocz. XX.

580. DOM Nr 19, mur., 1 ćw. XX.
581. DOM Nr 20, mur., 1 ćw. XX.
582. DOM Nr 21, mur., 1 ćw. XX.
583. DOM Nr 21a, mur., 1 ćw. XX.
584. DOM Nr 22, mur., 1 ćw. XX.
585. DOM Nr 23, mur., 1 ćw. XX.
586. ZESPÓŁ DOMU Nr 28:
a) dom, mur., pocz. XX,
b) budynek gospodarczy, mur./szach., pocz. XX.
587. DOM Nr 43, mur., ok. 1910-20.
588. DOM Nr 45, mur./szach., pocz. XX.

ul. Sportowa

589. DOM Nr 2, mur., 1 ćw. XIX.
590. DOM Nr 5, mur., l. 20-te XX.

ul. Staszica

591. KAPLICZKA Z FIGURĄ ŚW.WAWRZYŃCA,
mur., 1945.
592. DOM Nr 5, mur., XIX/XX.
593. DOM Nr 6, mur., 4 ćw. XIX.
594. DOM Nr 7, mur., ok. 1900.
595. DOM Nr 8, mur., pocz. XX.

ul. Szkolna

596. ZESPÓŁ DOMU Nr 1:
a) dom, mur., k. XIX, pocz. XX,
b) oficyna, mur., pocz. XX.
597. DOM Nr 2, mur., pocz. XX.
598. ZESPÓŁ DOMU Nr 3:
a) dom, mur., 4 ćw. XIX,
b) budynek gospodarczy, mur., 4 ćw. XIX.

ul. Zamkowa

599. ZESPÓŁ PIEKARNI:
a) dom Nr 1, mur., XIX/XX,
b) piekarnia, ob. magazyn, mur., XIX/XX.
600. DOM Nr 15, mur., 1 ćw. XIX.
601. DOM Nr 18, mur., 1 ćw. XIX.

pl. Zwycięstwa

602. DOM Nr 1, mur., l. 20-te XX.
603. DOM Nr 2, mur., l. 20-te XX.
604. DOM Nr 3, mur., l. 20-te XX.
605. DOM Nr 4, mur., l. 20-te XX.
606. DOM Nr 7, mur., l. 20-te XX.
607. DOM Nr 8, mur., l. 20-te XX.
608. DOM Nr 9, mur., l. 20-te XX.
609. DOM Nr 10, mur., l. 20-te XX.
610. DOM Nr 11, mur., l. 20-te XX.
611. ZESPÓŁ STOPNIA WODNEGO „Wieleń nr 20” na rzece Noteć, w skład którego wchodzi: śluza komorowa, jaz z przepławką dla ryb, w miejscowościach Wieleń i Wrzeszczyna, 1913 r.

WRZESZCZYNA

612. SZKOŁA, ul. 14 Lutego 13, mur., pocz. XX.
613. CMENTARZ KATOLICKI, czynny, XIX.
614. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, XIX.

ul. Dworcowa

615. DOM Nr 17, mur., 3 ćw. XIX.

ul. Polna

616. ZAGRODA Nr 1:
a) dom, glina, poł. XIX,
b) stodoła, glina, poł. XIX.
617. DOM Nr 1a, mur./glina, 2 poł. XIX.
618. DOM Nr 3, mur., 1886.
619. DOM Nr 5, mur., 1910-20.
620. DOM Nr 7, mur., pocz. XX.
621. DOM Nr 31, glina, 1891.

ul. 4 Lutego

622. DOM Nr 5, mur., XIX/XX.
623. DOM Nr 6a, mur., XIX/XX.
624. DOM Nr 8, mur., k. XIX.
625. DOM Nr 9, mur./glina/kam., poł. XIX.
626. DOM Nr 10, mur., pocz. XX.
627. DOM Nr 10a, mur., pocz. XX.
628. DOM Nr 17, mur., pocz. XX.
629. DOM Nr 18, mur., XIX/XX.
630. KAPLICZKA, mur./kam., pocz. XX.
631. ZESPÓŁ STOPNIA WODNEGO „Wrzeszczyna nr 19” na rzece Noteć w skład którego wchodzi: śluza komorowa, jaz z przepławką dla ryb, budynek mieszkalno-gospodarczy oraz na tamie rozdzielczej budynek straży granicznej w miejscowościach Wieleń i Wrzeszczyna, 1913 r.

ZIELONOWO

632. ZESPÓŁ KOŚCIÓŁA FILIALNEGO P.W. ŚW.MONIKI,
a) kościół, mur., 1915.
b) cmentarz przykościelny, nieczynny, 1915.
633. SZKOŁA, Nr 29, mur., l.20-te XX.
634. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, nieczynny, XIX.
635. CMENTARZ KOMUNALNY, czynny, XIX.
636. DOM Nr 1, mur., 1925.
637. DOM Nr 2, mur., l. 20-te XX.
638. DOM Nr 3, mur., l. 20-te XX.
639. DOM Nr 19, mur., l. 20-te XX.
640. DOM Nr 20, mur., l. 20-te XX.
641. DOM Nr 23, mur., 1936.
642. DOM Nr 27, mur., 4 ćw. XIX.
643. DOM Nr 30, mur., l. 30-te XX.
644. DOM Nr 31, mur., k. XIX.
645. DOM Nr 32, mur., pocz. XX.

3.3. Zespoły najcenniejszych zabytków ruchomych na terenie gminy (wpisane do rejestru zabytków – wykaz zespołów zabytków ruchomych).

WIELEŃ, kościół parafialny p.w. kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Michała Archanioła do rejestru zabytków wpisane jest barokowe wyposażenie kościoła: ołtarze, wyroby rzemiosła, rzeźby ołtarze, szafki cechowe wyposażenia kościoła pod

numerem B -989-1011 decyzją z dnia 2.11.1983 r., oraz sarkofag cynowy Jana Kostki ze Sztemberka z warsztatu Jakuba Kanadeja pod numerem B -1537-1538 decyzją z dnia 11.09.1985 r.

NOWE DWORY, kościół filialny p.w. Narodzenia Św. Jana Chrzciciela.

Z wyposażenia kościoła do rejestru zabytków wpisane są witraże-3 obiekty, świecznik korpusowy, dzwon z 1795 r. - pod numerami 1396B-1401B decyzją z dnia 22.08.1985 r.

ROSKO kościół parafialny p.w. św. Stanisława Biskupa Z wyposażenia kościoła do rejestru zabytków wpisane są: ołtarze główny z ok. 1860 r., ołtarze boczne barokowe, ambona, rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego XVII wieku, rzeźba Matki Boskiej z około 1860 roku, feretron z obrazami Matki Boskiej Częstochowskiej i Chrystusa Zmartwychwstałego z 1846 roku pod numerem B 1440-1446 decyzją z dnia 20.11.1985 r.

GIECZYNEK kościół filialny p.w. Podwyższenia Krzyża św. Wyposażenie kościoła obejmujące ołtarz, ambonę, chór muzyczny, krucyfiks i dzwon, wpisane do rejestru pod numerami 1431 B-1436B decyzją z dnia 6.11.1985, spaliło się wraz z kościołem w 1986 roku.

BIAŁA kościół filialny p.w. Matki Boskiej Różańcowej. Z wyposażenia kościoła do rejestru zabytków wpisane są pojedyncze rzeźby barokowe i mensa ołtarzowa pod numerem 1447B-1449B z dnia 25.11.1985 r.

Pojedyncze zabytki ruchome wpisane są do rejestru zabytków w kościołach w Folsztynie – świecznik (nr rejestru 1402B z 22.08.1985 roku), Gulczu – obraz (nr rejestru 1439B z dnia 20.11.1985 roku).

Ponadto do rejestru zabytków wpisane są polichromia sufitu (nr rejestru 1413B z 20.05.1985 roku), i piec (nr rejestru 983B z 19.10.1983 roku), w kamienicy przy ul. Kościuszki 67 w Wieleniu.

Dodatkowo w ewidencji zabytków ujętych jest 139 obiektów znajdujących się w następujących kościołach: w Białej p.w. Matki Boskiej Różańcowej, Folsztynie p.w. śś. Piotra i Pawła, Gulczu p.w. śś. Piotra i Pawła, Rosku p.w. św. Stanisława, Wieleniu p.w. św. Rocha.

3.4. Krajobraz kulturowy (obszarowe wpisy do rejestru zabytków, parki kulturowe, parki krajobrazowe – wykaz).

Krajobraz kulturowy to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze (art. 3, pkt 14 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). W celu jego ochrony oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej cytowana wyżej ustawa przewiduje ochronę poprzez wpis do rejestru zabytków cennych kulturowo struktur przestrzennych – układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz krajobrazów kulturowych (art. 6 ust. 1, pkt. 1 lit. a i b). Ochrona krajobrazu kulturowego powinna być komplementarna dla form ochronnych krajobrazu przyrodniczego, wynikających ze stosownych przepisów o ochronie przyrody.

Obszar miasta i gminy Wieleni posiada w swoich granicach terytorialnych obszary chronionego krajobrazu oraz obszarowy wpis do rejestru zabytków układu urbanistycznego Wielenia.

- Obszary chronionego krajobrazu - Puszcza nad Drawą”, „Dolina Noteci” i „Puszcza Notecka”, które obejmują około 56,8% ogólnej powierzchni gminy.

- Miasto Wieleni – układ urbanistyczny miasta Wieleni wpisany do rejestru zabytków pod numerem A – 671 decyzją WKZ z dnia. 13.03.1990 r. w granicach przedstawionych na załączniku graficznym nr 1 do niniejszego programu.

3.5. Zabytki archeologiczne.

3.5.1. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

Zabytek archeologiczny, to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów lub zabytek ruchomy, będący tym wytworem (art. 3 pkt 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Zabytki archeologiczne są częścią dziedzictwa kulturowego. Na zasób zabytków archeologicznych składają się zarówno tzw. stanowiska archeologiczne – warstwy kulturowe i obiekty archeologiczne, jak i ruchome zabytki z nich pochodzące i skarby. Europejska konwencja o ochronie archeologicznego dziedzictwa kulturowego uznaje je jako źródło „zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych”.

Na terenie gminy Wieleni znajduje się 1 stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków

MIEJSCOWOŚĆ	OBSZAR AZP	OBIEKT	STAN ZACHOWANIA
Rosko, stan. 47	43-22/22	obiekt kultowy	1

1) nie wymaga żadnych zabiegów konserwatorskich

3.5.2. Wykaz stanowisk o własnej formie krajobrazowej.

Na terenie gminy nie zarejestrowano stanowisk o własnej formie krajobrazowej.

3.5.3. Zestawienie liczbowe zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych łącznie z ich funkcją oraz krótką analizą chronologiczną (opis koncentracji stanowisk archeologicznych – uwarunkowania fizjograficzne).

Podstawową i wiodącą metodą ewidencjonowania stanowisk archeologicznych jest ogólnopolski program badawczo – konserwatorski Archeologiczne Zdjęcie Polski (AZP). Systematyzuje dotychczasowy zasób wiedzy o rozpoznaniu archeologicznym terenu, poprzez obserwację archeologiczną terenu oraz

uwzględnianie informacji zawartych w archiwach, zbiorach muzealnych, instytucjach i publikacjach. Należy jednak pamiętać, że zbiór dokumentacji AZP, reprezentujący ewidencję zasobów archeologicznych, jest otwarty i ciągle uzupełniany w procesie archeologicznego rozpoznania terenu. Do zbioru włączane są informacje o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, a także wszystkie bieżące informacje weryfikujące lub uzupełniające dotychczasowe dane. W ten sposób dokumentacja stanowisk archeologicznych utworzona metodą AZP jest źródłem najbardziej aktualnej wiedzy o terenie.

Poniższa tabela prezentuje zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego na terenie miasta i gminy Wieleń

Miasto i gmina Wieleń Kategorie faktów osadniczych w obrębie stanowisk							
Grodziska	Cmentarzyska płaskie	Cmentarzyska kurhanowe	Osady	Punkty osadnicze	Ślady osadnicze	Inne	Ogólna ilość stan. archeol.
-	17	3	198	124	173	-	372

* wg Raportu o stanie zabytków archeologicznych w województwie wielkopolskim, „Wielkopolski Biuletyn Konserwatorski”, t. 3, cz. 1, Poznań 2006

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego obszar gminy Wieleń położony jest w makroregionie Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka, mezoregionie Kotlina Gorzowska, w Dolinie Dolnej Noteci oraz w Międzyrzeczu Warty i Noteci.

Gminę cechuje duże zróżnicowanie fizjograficzne. Środkowa część gminy zajmuje podmokłe dno pradolin Warty i Noteci. Po obu stronach dna doliny występują wyższe terasy pradolinie.

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie miasta i gminy Wieleń wiążą się z środkowym okresem epoki kamienia - mezolitem (około 8300-4300 p.n.e.). Była to ludność zbieracko-łowiecka prowadząca traperski typ gospodarowania.

Wyraźniejsze pozostałości po osadnictwie pochodzą z młodszej epoki kamienia, to jest neolitu (4300-1700 p.n.e.). Z różnych stanowisk z tego okresu pochodzą krzemienne i kamienne narzędzia pracy.

Intensywne osadnictwo na tych terenach związane jest z ludnością kultury łużyckiej, której rozwój przypada na okres 1200-500 p.n.e. Wielkopolską pokrywała w tym czasie gęsta już sieć osadnicza tej kultury. Na przełomie epoki brązu i żelaza (650-500 p.n.e.) pojawiła się tutaj ludność kultury pomorskiej przemieszczającej się z Pomorza do Wielkopolski.

Mniej danych posiadamy na temat osadnictwa z młodszego okresu przedrzymskiego (II-I w. p.n.e.). Podstawowe informacje na temat osadnictwa w tym okresie dostarczyły nam badania realizowane w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski. Wyraźny wzrost osadnictwa notuje się na tych terenach na

początku wczesnego okresu rzymskiego. Związane jest to z pojawiającym się tutaj osadnictwem ludności kultury wielbarskiej napływającej z Pomorza Wschodniego do Wielkopolski Północnej. Schyłek osadnictwa kultury wielbarskiej przypada na przełom II i III w. n.e., co wiąże się z odpływem ludności tej kultury w stronę Morza Czarnego. W późniejszym okresie rzymskim i wędrówek ludów (III-VI w. n.e.) na omawianym terenie pojawia się ludność kultury przeworskiej.

W VIII w. nastąpił rozwój osadnictwa wczesnośredniowiecznego. W okresie wczesnego średniowiecza zajmowane są nie tylko rejony dolin rzecznych, ale i tereny wysoczyzny. W tym czasie kształtuje się obecny układ miejscowości, stanowiska średniowieczne i nowożytnie występujące w pobliżu obecnych miejscowości wyznaczają tym samym ich metrykę.

Osadnictwo późnośredniowieczne dokumentuje materiał ceramiczny z XVI-XVIII w. wokół wsi jak Dzierżążno Wielkie, Herbutowo, Marianowo, Nowe Dwory, Wrzeszczyna, będący śladem ich nieprzerwanego osadnictwa trwającego do dziś.

Osadnictwo w czasach nowożytnych na tych terenach śledzić możemy głównie poprzez źródła archeologiczne pochodzące z penetracji powierzchniowych wykonywanych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski.

Na omawianym obszarze szczególnie dużo stanowisk archeologicznych pochodzi z epoki kamienia- obozowisk mezolitycznych lub łączonych z kulturami z przełomu mezolitu i neolitu.

Najbardziej intensywne osadnictwo na terenie gminy występuje głównie na krawędzi doliny Noteci oraz wąskich pasach przylegających wysoczyzn

od Mikołajewa poprzez Gulcz, Rosko, Wrzeszczynę, Wieleń, do Drwawskiego Młyna i od Jędrzejewa poprzez Nowe Dwory, Folsztyn po Herbutowo a także na niewielkich polach wydmywanych w obrębie dna doliny.

Badania prowadzone w ostatnich latach w środkowym rejonie pradoliny Noteci pozwalają obecnie nieco inaczej patrzeć na zasiedlenie tego obszaru w prehistorii, a jednocześnie pełniej, choć ciągle jeszcze nie do końca, uchwycić procesy, zjawiska i tendencje osadnicze jakie miały tu miejsce. Pradolina Noteci będąca w pradziejach wielką arterią służącą utrzymywaniu kontaktów z jednej strony między Pomorzem i Wielkopolską, z drugiej między Bran-

denburgią a Wielkopolską i Kujawami, kryje w sobie jeszcze wiele śladów osadnictwa pradziejowego. Dla pełnego ich poznania są jednak potrzebne dalsze, szczegółowe interdyscyplinarne badania, które pozwolą przygotować studium o stosunkach kulturowych w pradolinie Noteci w pradziejach.

4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.

4.1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków

4.1.1. Stan zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków

MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	STAN ZACHOWANIA
BIAŁA	CMENTARZ KATOLICKI	4
DĘBOGÓRA	DWÓR	4
DĘBOGÓRA	KOŚCIÓŁ	4
DĘBOGÓRA	PARK DWORSKI	4
DZIERŻĄŻNO MAŁE	KOŚCIÓŁ FIL. P.W. ŚW.STANISŁAWA KOSTKI	3
DZIERŻĄŻNO WIELKIE	KOŚCIÓŁ P.W. MB RÓŻAŃCOWEJ	4
GNIEWOMIERZ	DWÓR	4
HERBURTOWO	KOŚCIÓŁ FIL. P.W. MB SIEWNEJ	3
KOCIEŃ WIELKI	KOŚCIÓŁ FIL. PW. ŚW.ANNY	3
KOCIEŃ WIELKI	CMENTARZ RODZINNY	3
KUŹNICZKA	CMENTARZ EWANGELICKI	3
NOWE DWORY	KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. JANA CHRZCICIELA	3
NOWE DWORY	CMENTARZ KATOLICKI	3
POTRZEBOWICE	PARK DWORSKI	3
ROSKO	CMENTARZ KATOLICKI	4
ROSKO	STOPIEŃ WODNY ROSKO NR 18	3
WIELEŃ	KOŚCIÓŁ P.W. WNIEBOWZIĘCIA MB I ŚW. MICHAŁA	4
WIELEŃ	PAŁAC I PARK	2
WIELEŃ	DWÓR „LIPÓWKA” I PARK	4
WIELEŃ	CMENTARZ KATOLICKI, UL. DRAWSKA	4
WIELEŃ	CMENTARZ EWANG. UL. CZARNKOWSKA	5
WIELEŃ	CMENTARZ EWANG. UL. DWORCOWA	3
WIELEŃ	CMENTARZ EWANG. PRZY TORACH	3
WIELEŃ	STAROSTWO, OB. DPS	3
WIELEŃ	STOPIEŃ WODNY WIELEŃ NR 20	4
WRZESZCZYNA	STOPIEŃ WODNY WRZESZCZYNA NR 19	3

Źródło: Raport o stanie zabytków w mieście i gminie Wieleń – Piła, maj 2004 r. - zaktualizowana

LEGENDA:

1. Bardzo zły
2. Zły
3. Dostateczny
4. Dobry
5. Bardzo dobry

BIAŁA

- Cmentarz katolicki założony w XIX wieku, na jego obszarze zbudowano w latach. 1928-33r. kaplicę obecnie kościół fil. p.w. Matki Boskiej Różań-

cowej. W północno-wschodnim narożniku usytuowana jest drewniana dzwonnica. Układ regularny, granice czytelne, dominują współczesne nagrobki, drzewostan zredukowany, zachowany częściowo.

DĘBOGÓRA

- kościół ewangelicki obecnie rzymsko-katolicki filialny p. w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych wzniesiony około 1910 roku. Zbudowany z cegły, na rzucie prostokąta z płytkim prosto zamkniętym prezbiterium i kwadratowa zakrystia dostawioną do jego południowej ściany, od frontu kwadratowa wieża. Kościół nakryty dwuspadowym dachem, wieża wysokim ostrosłupowym z krzyżem na szczycie.

W 2005 roku wykonano remont pokrycia wieży, w 2007 remont okien z oszkleniem witrażowym. Kościół wymaga kontynuacji prac remontowych.

- dwór wzniesiony na przełomie XVIII/XIX wieku, ściany parteru murowane z granitu, piętro z cegły otynkowane, budynek na rzucie prostokąta nakryty dachem kopertowym. Obiekt jest własnością prywatną, użytkowany na cele agroturystyczne, sukcesywnie przeprowadza się w nim remonty mające na celu poprawę stanu obiektu i standardu usług. W latach ubiegłych wyremontowano pokrycie dachowe, ostatnio przeprowadzono adaptację poddasza na cele użytkowe.

Otoczający dwór park z 1 poł. XIX wieku, krajobrazowy, o swobodnym układzie, jest systematycznie porządkowany i pielęgnowany.

DZIERŻĄNO MAŁE

Kościół ewangelicki, ob. Rzymsko-katolicki fil. p.w. św. Najświętszego Serca Pana Jezusa - ok. 1600 r., restaurowany 1746 i w 1900 r. Nawa konstrukcji zrębowej, wieża konstrukcji słupowej, prezbiterium szachulcowe. Obiekt wymaga generalnego remontu na podstawie opracowanej przez mgr inż. Adama Marka i mgr inż. Ryszarda Miśków dokumentacji budowlano-konserwatorskiej i zatwierdzonej przez WUOZ w Poznaniu – Delegatura w Pile. W pierwszej kolejności z uwagi na pogarszający się stan techniczny konstrukcji należy przystąpić do jej naprawy oraz do zabezpieczenia przeciwwłamaniowego i przeciwpożarowego poprzez zamontowanie odpowiednich instalacji przeciwwłamaniowych, odgromowych i przeciwpożarowych.

DZIERŻĄNO WIELKIE

Kościół ewangelicki, ob. Rzymsko-katolicki fil. p.w. Matki Bożej Różańcowej - zbudowany ok. 1595 r., z fundacji właściciela wsi Piotra Czarnkowskiego. Obiekt konstrukcji szachulcowej wypełnionej cegłą, otynkowany, salowy, od wschodu zamknięty trój-bocznie, z kwadratową wieżą od zachodu. W 2006 r. przeprowadzono remont obejmujący remont konstrukcji wieży wraz z jej pokryciem blachą miedzianą, wymiana instalacji odgromowej, wymiana pokrycia dachowego nawy na dachówkę karpiówkę.

GNIEWOMIERZ

- dwór myśliwski wzniesiony około 1908 r. w typie drewnianej willi szwajcarskiej dla rodziny Hochbergów z Goraja. Obiekt po przeprowadzonym w latach 1997-8 remoncie kapitalnym. Obecnie jest własnością prywatną.

HERBURTOWO

- kościół ewangelicki, ob. rzymsko-katolicki fil. p.w. Matki Bożej Siewnej wzniesiony w 1772 roku. Świątynia drewniana o konstrukcji wieńcowej, na zewnątrz ujęty w szkielet konstrukcji ryglowej bez wypełnienia, salowa od wschodu zamknięta trój-

bocznie. W latach 2006-7 wykonano remont pokrycia dachowego. Obecnie obiekt wymaga kontynuacji prac remontowych na podstawie opracowanej przez mgr inż. Adama Marka i mgr inż. Ryszarda Miśków dokumentacji budowlano-konserwatorskiej i zatwierdzonej przez WUOZ w Poznaniu – Delegatura w Pile. W pierwszej kolejności z uwagi na pogarszający się stan techniczny konstrukcji szachulcowej należy przystąpić do jej naprawy oraz do zabezpieczenia przeciwwłamaniowego i przeciwpożarowego poprzez zamontowanie odpowiednich instalacji przeciwwłamaniowych odgromowych i przeciwpożarowych

KOCIEŃ WIELKI

- kościół ewangelicki, ob. rzymsko-katolicki fil. p.w. Św. Anny istniał już w 1611 r., obecny wzniesiony w 1844 r. dla protestantów. Obiekt konstrukcji szachulcowej wypełnionej cegłą, salowy na rzucie prostokąta, z kwadratową wieżą od frontu. Obiekt wymaga generalnego remontu na podstawie opracowanej przez mgr inż. Adama Marka i mgr inż. Ryszarda Miśków dokumentacji budowlano-konserwatorskiej i zatwierdzonej przez WUOZ w Poznaniu – Delegatura w Pile. W pierwszej kolejności z uwagi na pogarszający się stan techniczny konstrukcji szachulcowej należy przystąpić do jej naprawy oraz do zabezpieczenia przeciwwłamaniowego i przeciwpożarowego poprzez zamontowanie odpowiednich instalacji przeciwwłamaniowych odgromowych i przeciwpożarowych.

- cmentarz ewangelicki założony w XIX wieku, od roku 1945 nieczynny. Układ regularny, czytelny kwaterowy z rzędowym układem nagrobków i mogił. Nagrobki na cmentarzu zdewastowane, ogólnie teren zaniedbany.

KUŹNICZKA

- cmentarz rodziny młynarzy ob. nieczynny założony na przełomie XIX/XX w. położony nieopodal ruin młyna, jednokwaterowy, regularny, nagrobki zdekompletowane, drzewostan w stanie dobrym. Najstarszy datowany nagrobek z 1940 r. Teren zaniedbany.

NOWE DWORY

- kościół ewangelicki, ob. rzymsko-katolicki fil. p.w. Narodzenia św. Jana Chrzciciela wzniesiony w 1792r. na miejscu poprzedniego, który spłonął od uderzenia pioruna. Świątynia drewniana o konstrukcji wieńcowej, na zewnątrz ujęty w szkielet konstrukcji ryglowej bez wypełnienia, wieża konstrukcji słupowej, odbudowana w 1928r.. Obiekt wymaga szczegółowego rozpoznania stanu technicznego oraz zabezpieczenia przeciwwłamaniowego i przeciwpożarowego poprzez zamontowanie odpowiednich instalacji przeciwwłamaniowych i przeciwpożarowych.

- cmentarz przy kościele p. w. Narodzenia św.

Jana Chrzyciela założony jako ewangelicki, obecnie rzymsko-katolicki, założony w XVIII wieku, otoczony murem, w 1826 r. wzniesiono na jego terenie drewnianą dzwonnice. Układ regularny, czytelny kwaterowo-alejowy z rzędowym układem nagrobków i mogił. Zachowane nieliczne stare mogiły i nagrobki – najstarszy z 1878 roku w tym pomnik żołnierzy poległych w pierwszej wojnie światowej. Teren uporządkowany, zadbane.

POTRZEBOWICE

- park pałacowy założony w 1 połowie XVIII wieku jako krajobrazowy, klasycystyczny. Park znajduje się w granicach z 2 połowy XIX wieku. Na jego terenie zlokalizowany jest dawny dwór z 1857 roku, rozbudowany w latach 1910-20. Na terenie parku zachowany dość dobrze drzewostan z 50m aleją 100 letnich buków i szpaler buków długości około 250 m. Układ ścieżek zatarty. Na terenie w miarę potrzeb przeprowadzane są cięcia sanitarne.

ROSKO

- cmentarz przykościelny katolicki, połowy XIX w., na jego obszarze usytuowany kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Biskupa. Układ regularny, granice czytelne, brak większości nagrobków, drzewostan zredukowany zachowany głównie wzdłuż muru. Teren systematycznie pielęgnowany, zadbane.

- zespół stopnia wodnego „Rosko nr 18” na rzece Noteć, w skład którego wchodzi: śluza komorowa, jaz z przepławką dla ryb, budynek mieszkalno-gospodarczy oraz budynek mieszkalny obsługi śluzy wraz z budynkiem gospodarczym znajdujący się w obrębie miejscowości Rosko i Nowe Dwory, zbudowany w 1898r. Obiekt dobrze zachowany wymaga remontu zachowawczego urządzeń, komory śluzy, jazu i budynków.

WIELEŃ

- układ i rozplanowanie ulic i placów zlokalizowanych na obszarze Starego i Nowego Miasta w Wieleniu Południowym wraz z obszarem należącym do Zespołu Opieki Społecznej „Caritas” z zabudową i parkiem na Ostrowiu; miasto rozwinięte z grodu X-XII w. broniącego pogranicza polsko-pomorskiego, położonego przy przeprawie przez Noteć. Data lokacji nieznana, miasto wzmiankowane w 1439 r., poszerzone w okresie nowożytnym o Nowe Miasto, a późniejsze modyfikacje nie ingerowały w jego przekształcenia przestrzenne. W Wieleniu docelowo konieczne wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta oraz przystąpienie do skanalizowania obszaru historycznego miasta, co da lepsze podstawy do rewaloryzacji architektury.

- kościół parafialny. p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Michała Archanioła wzniesiony w 1615r. z fundacji właścicielki dóbr wieleńskich Zofii z Herburtów I voto Kostkowej, II voto Czarnkowskiej, kościół murowany, nawa prostokątna, czteroprzęsłowa, z

węższym prezbiterium zamkniętym półkoliście, do nawy od północy przylega szereg kaplic umieszczonych pomiędzy szkapami, od południa przymurowana kruchta. Po południowej stronie prezbiterium kaplica Kostków, od północy zakrystia. Nawa i prezbiterium nakryte odrębnymi wysokimi dachami, zakrystia i kaplica Kostków nakryte dachami namiotowymi, nad kaplicą dodatkowo sygnaturka. Kościół utrzymywany na bieżąco w dobrym stanie technicznym, ostatnie większe prace remontowe w 1995 r. - roboty blacharskie instalacja odgromowa oraz w 1997 r. przełożenie dachu.

- pałac i park ul. Zamkowa powstały z fundacji Piotra Sapiehy w poł. XVIII w. Być może wg projektu architekta Ignacego Marcina Frantza, z którego zrealizowano dwa skrzydła. W 1945r. barokowy pałac spalony, zrujnowany. W latach osiemdziesiątych XX w. rozpoczęto odbudowę pałacu z przeznaczeniem na archiwum państwowe, wykonano prace projektowe oraz odbudowano skrzydło zachodnie w stanie surowym. Na początku lat 90-tych pałac z parkiem sprzedano osobie prywatnej, która wykonała część prac przy odtworzeniu i malowaniu elewacji. Po połowie lat 90-tych XX w. prace przerwano. Obiekt wymaga dokończenia prac remontowych adaptacji wewnątrz.

Ponadto na terenie założenia znajduje się neobarokowy budynek bramny, stajnia z wozownią, budynek mieszkalny z ok. 1885r. także wymagające prac remontowych.

Park barokowy założony współcześnie z pałacem około połowy XVIII w. Powiększony na początku i w końcu XIX wieku. Z widokowym kanałem na osi pałacu zamkniętym romantycznym cmentarzem. W parku zachowało się kilka barokowych postumentów po rzeźbach. Układ parku przy pałacu regularny, przechodzący w krajobrazowy, z dość dobrze zachowanym drzewostanem. Park po pracach porządkowych przeprowadzonych w latach pięćdziesiątych XX wieku, obecnie zaniedbany. Obiekt wymaga kontynuacji prac porządkowych a następnie przeprowadzenia rewaloryzacji.

- dwór „Lipówka” i park, ob. Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Marii, ul. Staszica 2, wzniesiony w XVIII wieku, rozbudowany w połowie XIX wieku w związku z powołaniem szkoły ponadpodstawowej tzw. Pedagogium, w 1933 roku zakupiony przez siostry franciszkanki. Obiekt po licznych przebudowach i remontach, ostatnio w 2001 roku wykonano remont dachu i więźby dachowej z założeniem dachówki ceramicznej. Park założony został w końcu XVIII wieku jako geometryczno - krajobrazowy, od frontu dwa duże partery – trawniki, przechodzące w części południowej w naturalny krajobrazowy. Park znajduje się w historycznych granicach, ma zachowany układ drózek i częściowo drzewostan z przewagą dębów, klonów, grabów, kasztanowców, lip, buków, robinii, olchy, brzozy, jaworu, jesionu, świeków i topoli.. Na jego terenie zlokalizowany jest

dawny dwór „Lipówka”, oraz budynki „Józefówka”, „Wojciechówka”, „Jutrzenka” powstałe w połowie i 2 połowie XIX wieku. Teren systematycznie pielęgnowany i zadbane.

- Starostwo Powiatowe obecnie Dom Pomocy Społecznej, ul. Chopina 9 powstałe w związku z ustanowieniem w Wieleniu w latach 1880-1918 powiatu. Budynek wybudowany w 1895 r. pełnił funkcje administracyjne i mieszkalne. Obiekt w stanie dobrym, po remoncie kapitalnym przeprowadzonym w roku 1992, w 1997 założono polbruk wokół budynku i wyremontowano łazienki, w 2002 odnowiono balkon od frontu; obecnie prace remontowe przeprowadzane na bieżąco.

- cmentarz ewangelicki, ul. Dworcowa, ob. nieczynny – założony w poł. XIX w., układ regularny, czytelny kwaterowo – alejowy z rzędownym układem nagrobków i mogił. Częściowo otoczony murem. Nagrobki na cmentarzu zdewastowane, istniejące w szczątkowej formie. Na terenie cmentarza znajduje się kaplica grobowa rodziny Arndt i Schachtmeyer, ogólnie teren cmentarza ogólnie zaniedbany, porośnięty samosiewami odrastającymi co kilka lat, kaplica wymaga pilnego zabezpieczenia a następnie remontu dachu.

- cmentarz katolicki czynny, ul. Drawska złożony w k. XIX wieku, układ regularny, czytelny kwaterowo-alejowy z rzędownym układem nagrobków i mogił. Nagrobki w większości wymienione nowe, na cmentarzu znajduje się kaplica cmentarna utrzymywana na bieżąco w dobrym stanie technicznym. Teren zadbane, regularnie pielęgnowany.

- cmentarz ewangelicki rodziny Schwarzach, nieczynny, ul. Czarnkowska – XIX w. obiekt zadbane, pielęgnowany.

- cmentarz ewangelicki w Wieleniu Pn., przy torach kolejowych w kierunku Piły – XIX w., Układ regularny, czytelny kwaterowy z rzędownym układem nagrobków i mogił. Najstarszy zachowany nagrobek z 1918 r., pozostałe nagrobki na cmentarzu zdewastowane, ogólnie teren zaniedbany.

- cmentarz ewangelicki rodziny Blankensee i Schulenburg, nieczynny, przy drodze do Krzyża z 1 ćw. XIX w., na przedłużeniu osi głównej pałacu Sapiechów, otoczony murem, z neogotycką kaplicą grobową wzniesioną na murowanym tarasie. Obiekt zdewastowany w szczególności kaplica wraz ze schodami i kryptą, mur od strony pałacu częściowo rozebrany. Całość wymaga pilnego zabezpieczenia i przystąpienia do robót remontowych.

- zespół stopnia wodnego „Wielen nr 20” na rzece Noteć, w skład którego wchodzi: śluza komorowa, jaz z przepławką dla ryb, w miejscowościach Wielen i Wrzeszczyna, zbudowany w 1913 r., obiekt po częściowych pracach modernizacyjnych w 2007 r.

WRZESZCZYNA

- zespół stopnia wodnego „Wrzeszczyna nr 19” na rzece Noteć, w skład którego wchodzi: śluza komorowa, jaz z przepławką dla ryb, budynek miesz-

kalno-gospodarczy oraz na tamie rozdzielczej budynek straży granicznej w miejscowościach Wielen i Wrzeszczyna, zbudowany w 1913 r. obiekt dość dobrze zachowany wymaga remontu zachowawczego urządzeń, komory śluzy, jazu i budynków.

Wszystkie prace przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków wymagają pozwolenia Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków po uprzednim uzgodnieniu ich zakresu w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków.

4.1.2. Stan zachowania zabytków ruchomych w gminie Wielen

a) wpisanych do rejestru zabytków:

WIELEŃ, kościół parafialny p.w. kościół parafialny. p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Michała Archanioła Stan zachowania barokowego wyposażenia wpisanego do rejestru zabytków zabytków ołtarzy, wyrobów rzemiosła, rzeźb, szafek cechowych znajduje się w stanie zadowalającym, wskazane oczyszczenie zabytkowej polichromii z 1 ćw. XVIII w. wykonanej przez Antoniego Pallme oraz konserwacja drugiego kurdybanowego antependium. Sarkofag cynowy Jana Kostki ze Sztemberka jest po konserwacji w latach 1993-96 po konserwacji w latach 1993-96.

NOWE DWORY, kościół filialny p.w. Narodzenia Św. Jana Chrzciciela

Stan zachowania wyposażenia kościoła wpisanego do rejestru zabytków: najstarszy witraż po konserwacji w 2004 roku, pozostałe witraże częściowo zdekompletowane, świecznik i dzwon w stanie dobrym.

Poza tym w kościele znajdują się inne zabytkowe elementy wyposażenia ujęte w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – m. in. ołtarz główny, krzyż ołtarzowy, droga krzyżowa. Stan zachowania przedmiotowych obiektów jest ogólnie dobry.

ROSKO kościół parafialny p.w. św. Stanisława Biskupa

Stan zachowania wyposażenia kościoła wpisanego do rejestru zabytków: ołtarze i ambona przemałowane. Rzeźby i feretron w stanie dostatecznym. Wszystkie elementy wyposażenia wymagają konserwacji, która przywróci ich pierwotny wygląd.

Poza tym w kościele znajdują się inne zabytkowe elementy wyposażenia ujęte w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – m. in. prospekt organowy, świeczniki, feretron, lampa wieczna. Stan zachowania przedmiotowych obiektów jest ogólnie dobry (malatura prospektu organowego wtórna).

GIECZYNEK kościół filialny p.w. Podwyższenia Krzyża św.

Wyposażenie spaliło się wraz z kościołem w 1986 roku.

BIAŁA kościół filialny p.w. Matki Boskiej Różańcowej.

Stan zachowania wyposażenia kościoła wpisane do rejestru: rzeźby i mensa ołtarzowa przemalowane.

Poza tym w kościele znajduje się zabytkowy obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem ujęty w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – zachowany w stanie dobrym.

FOLSZTYN kościół p.w. Piotra i Pawła
Świeczniki wpisane do rejestru zabytków zdekompletowane.

Poza tym w kościele znajdują się inne zabytkowe elementy wyposażenia ujęte w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – m. in. neogotycka ambona, witraże, dzwon 1898, krzyż ołtarzowy, ławki. Stan zachowania przedmiotowych obiektów jest ogólnie dobry.

GULCZ kościół p.w. Piotra i Pawła
Stan zachowania wyposażenia kościoła wpisane do rejestru: obraz w stanie dość dobrym.

Poza tym w kościele znajdują się inne zabytkowe elementy wyposażenia ujęte w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – m. in. witraże Stanisława Powalisza z lat 50-tych XX wieku. Stan zachowania przedmiotowych obiektów jest ogólnie dobry.

Wieleń dom przy ul. Kościuszki 67
Polichromia sufitu w jednym z pokoi wymaga oczyszczenia, piec w stanie dostatecznym.
b) ujętych w ewidencji zabytków WWKZ

Wieleń kościół par. p.w. Św. Rocha
Zewidencjonowano m. in. ołtarz główny, witraże, prospekt organowy, chrzcielnicę, świeczniki, rzeźby. Stan zachowania przedmiotowych obiektów jest ogólnie dobry (malatura ołtarza głównego wtórna).

4.1.3. Stan zachowania dziedzictwa archeologicznego oraz istotne zagrożenia dla zabytków archeologicznych

Stanowiska archeologiczne nie wpisane do rejestru zabytków, ujawnione głównie podczas badań AZP, stanowią podstawową i najliczniejszą grupę, która składa się na archeologiczne dziedzictwo kulturowe. Najlepiej zachowane są stanowiska archeologiczne położone na nieużytkach, terenach niezabudowanych oraz terenach zalesionych.

W myśl art. 6 pkt 3 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568) wszystkie zabytki archeologiczne – bez względu na stan zachowania podlegają ochronie i opiece.

Aktualnie zagrożeniem dla stanowisk archeolo-

gicznych są inwestycje budowlane i przemysłowe, nielegalna eksploatacja piasek i żwirowni. Istotne zagrożenie dla zachowania substancji zabytkowej stanowisk archeologicznych zlokalizowanych w obrębie pól uprawnych stanowi głęboka orka. Niektóre zagrożenia pojawiły się w ciągu ostatnich lat, jak na przykład działalność tzw. poszukiwaczy skarbów z wykrywaczami metali, których rozmiarów nie potrafimy ocenić. Działalność ta szczególnie zagraża cmentarzyskom zlokalizowanym na terenie gminy. Wiele zagrożeń wynika z przyspieszonego rozwoju gospodarczego – jak już wspomniano użycie ciężkiego sprzętu w rolnictwie, rozwój budownictwa na obrzeżach miast, budowa dróg. A zatem podstawowym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych oraz nawarstwień kulturowych są wszelkie inwestycje związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, które wymagają prowadzenia prac ziemno-budowlanych.

Wysoki stopień zurbanizowania ma samo miasto Wieleń. Zabytkowy układ urbanistyczny miasta nakazuje szczególną ochronę pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych w jego obrębie.

Aby zapobiec zniszczeniu stanowisk archeologicznych, prace ziemne prowadzone w strefie ochrony stanowisk archeologicznych wymagają prowadzenia prac archeologicznych w zakresie uzgodnionym z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Jest to szczególnie ważne podczas takich inwestycji jak budowa obwodnic, dróg, zbiorników retencyjnych, kopalń kruszywa, gdyż inwestycje te z uwagi na szerokopłaszczyznowy charakter prac ziemnych, w bezpowrotny sposób niszczą substancję zabytkową i obiekty archeologiczne.

Przebudowa układów urbanistycznych, ruralistycznych i założeń pałacowo-parkowych prowadzi często do naruszenia średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych. W związku z tym wszystkie prace ziemne wymagają jednoczesnego prowadzenia badań archeologicznych. Wyniki badań często stanowią jedyną dokumentację następujących po sobie epizodów osadniczych na tym terenie. Pozwalają skorygować, uszczegółowić i potwierdzić dane ze źródeł pisanych. Pozyskany w trakcie badań materiał ruchomy umożliwia uzupełnienie danych o kulturze materialnej mieszkańców.

Zagrożeniem dla dziedzictwa archeologicznego jest też rozwój turystyki zwłaszcza nad rzekami, jeziorami i w obszarach leśnych. Tereny te atrakcyjne pod względem rekreacyjnym obecnie, często były również okupowane przez ludzi w pradziejach i wczesnym średniowieczu. Dostęp do wody, który stanowił podstawę egzystencji osadniczej umożliwiał tworzenie niezwykle licznych osad o metryce sięgającej od epoki kamienia po czasy nowożytne.

Rozwój przemysłu, turystyki, budownictwa mieszkaniowego, może stanowić istotne zagrożenie dla zabytków archeologicznych, dlatego ważne jest wypełnianie przez inwestorów wymogów konser-

watorskich określonych przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

4.1.4. Obszary największego zagrożenia dla zabytków w gminie.

a) nieruchomości

Na terenie gminy Wieleni występuje 38 zewidencjonowanych zabytkowych cmentarzy w tym 10 wpisanych do rejestru zabytków. Przeważają cmentarze ewangelickie 25 obiektów w tym 7 wpisanych do rejestru zabytków. Ponadto w gminie występuje 1 cmentarz żydowski. Jest to najbardziej zagrożony pod względem konserwatorskim obszar. Cmentarze te w przeważającej większości są nieczynne i nie zagospodarowane, więc ulegają postępującej degradacji. Wiele z nich jest nieogrodzonych stąd pozostałości starych nagrobków i metalowych krat z uwagi na łatwy dostęp oraz na zarośnięcie samosiejkami i licznymi krzewami są zagrożone kradzieżą.

Gmina Wieleni oprócz pojedynczych, cząstkowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie posiada ogólnego planu będącego prawem miejscowym. Fakt ten z punktu widzenia ochrony konserwatorskiej jest istotnym zagrożeniem dla zabytków nieruchomości figurujących w ewidencji WWKZ. Bowiem ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy jest jedną z czterech form ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Pozostałe - wpis do rejestru zabytków, dotyczy nielicznej grupy obiektów w gminie Wieleni zaś uznanie za pomnik historii i utworzenie parku kulturowego, obecnie gminy nie dotyczy. Brak szczegółowych zapisów dotyczących ochrony historycznych założeń ruralistycznych, zespołów folwarcznych, wspomnianych wyżej cmentarzy i parków nie wpisanych do rejestru zabytków oraz pojedynczych obiektów architektury spowodować może nieodwracalne, daleko idące przekształcenia przestrzenne, kubaturowe, materiałowe oraz architektoniczne krajobrazu kulturowego gminy. Znacznym zagrożeniem dotyczącym układów ruralistycznych, folwarcznych oraz pojedynczych obiektów architektury znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków jest degradacja zabytkowej substancji spowodowana wymogami współczesnej cywilizacji. Wymiana historycznej tkanki budynków w postaci oryginalnych drewnianych stolarek okiennych i drzwiowych, ceramicznego pokrycia dachowego, a także pozabawianie budynków ich pierwotnych dekoracji architektonicznych negatywnie wpływa nie tylko na same obiekty, ale także na zabytkowe wnętrza miejscowości. Zagrożenia te związane są nie tylko z wymianą stolarek okiennych i drzwiowych, ale także powiązane niejednokrotnie z powiększeniami otworów okiennych bądź ich zamurowaniami, a także niekontrolowanymi rozbudowami zniekształcając w ten sposób zabytkowy wizerunek zabudowy poszczególnych miejscowości.

b) archeologicznych

- modernizacja oczyszczalni ścieków przy ul. Ja-

ryńskiej w Wieleniu

- budowa sieci wodociągowej z przyłączami na trasie Wieleni – Kaładek – Folsztyn - Nowe Dwory – Zielonowo

- budowy sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej dla Wielenia,

- budową urządzeń sportowych przy gimnazjach w Rosku oraz w Wieleniu.

- rozbudowa sali wiejskich we wsiach: Mężyk oraz Dębogóra

- Budowa kanalizacji w mieście Wieleni

- Przebudowa ulic w obrębie osiedla Czarnkowskiego w Wieleniu

- Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w Dębogórze

- Budowa drogi w Wieleniu na os. Przytorze

- Budowa wodociągu dla wsi Marianowo i Herburto

- Połączenie sieci wodociągowej Wieleni lewo – i prawobrzeżny z przejściem pod rzeką Noteć

- Modernizacja dróg gminnych

4.2. Uwarunkowania wynikające ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (wynikająca ze studium ochrony zabytków nieruchomości i dziedzictwa archeologicznego).

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni została uchwalona uchwałą Nr 167/XIX/08 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 27 sierpnia 2008 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni.

Tematy dotyczące dziedzictwa kulturowego zostały ujęte w rozdziale 2.3. zatytułowanym: „Uwarunkowania wynikające z cech środowiska kulturowego oraz prawnej ochrony dóbr kultury”. W rozdziale tym zapisano:

Uwarunkowania kulturowe są wynikiem występowania na danym obszarze wartościowych zasobów kulturowych oraz wymagań w zakresie ochrony konserwatorskiej w stosunku do dziedzictwa kulturowego. Pod pojęciem dziedzictwa kulturowego należy rozumieć: historyczne układy przestrzenne, zabytkowe zespoły i obiekty architektury, budownictwa, przemysłu i techniki, założenia zieleni uporządkowanej (parki, cmentarze), zabytki archeologiczne. Najbardziej istotnymi dla uwarunkowań kulturowych pozostają zasoby dziedzictwa kulturowego, podlegające ochronie prawnej z mocy ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.) oraz dodatkowo obiekty, stanowiące znaczącą wartość dla środowiska kulturowego gminy, wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Zawiera ona wykazy obiektów wartościowych, które z różnych względów nie zostały dotąd wpisane do rejestru zabytków. Wielkość ewidencji informuje o bogactwie kulturowym regionu, o potrzebach badawczych i skali problemu ochrony dziedzictwa

kulturowego na terenie gminy. W przypadku obiektów historycznych znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków, objętych ochroną na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mają zastosowanie przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz Prawa budowlanego.

W rozdziale 2.3.1. „Wnioski dotyczące ochrony zasobów kulturowych” opisano zasady dotyczące ochrony zabytków oraz ustanowienia stref ochrony konserwatorskiej na obszarze miasta Wielenia i poszczególnych miejscowości gminy Wieleń.

Dla miasta Wielnia określono następujące wytyczne:

Współczesny Wieleń posiada bardzo dobrze zachowany historyczny układ przestrzenny, odzwierciedlający kolejne fazy rozwoju miasta. Obszarem o szczególnie znaczących uwarunkowaniach historycznych pozostaje obszar Starego i Nowego Miasta oraz teren dawnego zespołu dworsko-parkowego na Ostrowiu (obecnie teren Zespołu Opieki Społecznej „Caritas”). To historyczne założenie urbanistyczne Wielenia, wywodzące się z czasów średniowiecza, wpisane jest do rejestru zabytków. Granica zabytkowego układu przestrzennego przebiega: od strony północnej-południowym nabrzeżem Noteci, na odcinku od Starej Noteci aż do zaplecza działek po zachodniej stronie ul. Rybaki; od strony wschodniej - po linii Starej Noteci aż do zabudowań należących do Zespołu Opieki Społecznej „Caritas”, następnie obejmując teren parku dochodzi do ul. Czarnkowskiej; od południa - po północnej pierzei ul. Czarnkowskiej, na odcinku między ul. Mężykowską i Fryderyka Chopina, gdzie skręca na północ do ul. Jaryńskiej aż do Starej Noteci; od strony zachodniej - w linii prostej od zakola Starej Noteci do skrzyżowania z ul. Poręba i zapleczami działek po zachodniej stronie ul. Błonie i Rybaki aż do Noteci Właściwej.

Zabytkowy układ urbanistyczny Wielenia wpisany do rejestru zabytków uznany jest za obszar szczególnie ważny jako historyczne świadectwo, na którym elementy dawnego układu przestrzennego zachowane zostały w dobrym stanie. W obrębie tej strefy najważniejsze jest zachowanie poszczególnych jej części składowych. Ochronie konserwatorskiej podlega zachowanie historycznego układu przestrzennego - tj. rozplanowania placów i ulic, linii zabudowy, kompozycji wewnątrz urbanistycznych i kompozycji zieleni. Postuluje się również zachowanie pierwotnej nawierzchni ulic i placów.

Na terenie miasta Wielenia występują szczególnie cenne kulturowo obiekty architektury wpisane do rejestru zabytków, zabytkowe zespoły dworsko i pałacowo-parkowe oraz zespoły dawnych cmentarzy, występuje również zachowana bardzo licznie historyczna zabudowa mieszkalna objęta ochroną konserwatorską. Najważniejszym aktem prawnym regulującym zagadnienia ochrony zabytków jest

ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)

Podstawowym materiałem do prowadzenia prawnej ochrony dóbr kultury jest rejestr zabytków. Obiekty architektury wpisane do rejestru zabytków objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim z wyżej wymienionej ustawy. W przypadku zabytków architektury i budownictwa niedopuszczalne jest zwłaszcza: nadbudowanie obiektów, powiększanie ich bryły przez dobudówki, zmiana konstrukcji dachu i pokrycia dachowego, zmiana wielkości i liczby otworów okiennych i drzwiowych oraz zmiana wyglądu elewacji. Szczególnej ochronie podlega istniejący detal architektoniczny: gzymsy, fryzy, opaski okienne i drzwiowe oraz inne elementy zdobnicze; ochronie podlega również dawna stolarka okienna i drzwiowa.

Na terenach zabytkowych założeń zieleni (parki, cmentarze) wszelkie inwestycje można przeprowadzać również z zachowaniem przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o ochronie przyrody. Tereny zabytkowych założeń zieleni należy zachować w granicach historycznych, nie dzielić tych obszarów na działki użytkowe, w miarę możliwości zachować całość jako jedną własność. Aleje i szpalery należy konserwować odtwarzając i uzupełniając ubytki tymi samymi gatunkami drzew.

Obszar miasta Wielenia może podlegać przekształceniom ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z istniejącego dziedzictwa kulturowego. Istotą przekształceń jest zachowanie właściwej skali zabudowy oraz nieprzekształcanie obiektów zabytkowych. Postuluje się, aby nowo powstająca architektura, zwłaszcza w przypadku obiektów w zwartej zabudowie, nawiązywała do form sąsiadującej zabudowy historycznej, z zachowaniem historycznych linii zabudowy i historycznego kształtu działek.

Osobnym zagadnieniem ochrony konserwatorskiej dla miejscowości o metryce średniowiecznej, jaką jest Wieleń, jest postulat ustanowienia archeologicznego nadzoru konserwatorskiego dla prac ziemnych prowadzonych na obszarze stanowisk archeologicznych oraz na terenie najstarszego, historycznego założenia wpisanego do rejestru zabytków. Celem ochrony winno być wszechstronne udokumentowanie śladów osadniczych poprzez prowadzenie obserwacji archeologicznej w formie nadzoru nad realizacją robót ziemnych, po zakończeniu których teren może być trwale zainwestowany.

Ustalenia dotyczące ochrony zabytków oraz ustanowienia stref ochrony konserwatorskiej, na obszarze miasta Wielenia, zawarte są w uchwale nr 346/XLIV/06 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 25 października 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Wielenia.

Zasady dotyczące ochrony zabytków gminy Wieleń:

Na podstawie przeprowadzonego rozpoznania i charakterystyki stanu istniejącego układów przestrzennych jednostek osadniczych oraz historycznej zabudowy można stwierdzić, że na terenie gminy Wieleń istniejące uwarunkowania kulturowe dotyczą obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów objętych ochroną konserwatorską i nie stanowią istotnych ograniczeń w rozwoju przestrzennym gminy. Znaczący pozostaje jednakże fakt występowania dużej liczby historycznych zabudowań wiejskich objętych ochroną konserwatorską. Forma architektoniczna projektowanych nowych zagród oraz rozbudowa już istniejących nie powinna stanowić elementu dysharmonijnego, poddana szczególnym zasadom kształtowania powinna nawiązywać do tradycyjnej wiejskiej i małomiasteczkowej architektury, do historycznego typu niskiego domu nakrytego dachem dwuspadowym. Wiejska architektura powinna harmonizować z przestrzenią krajobrazu rolniczego i chronić jego pejzaż.

Na terenie gminy Wieleń znajduje się również kilkaset zewidencjonowanych i rozpoznanych stanowisk archeologicznych, stanowiących dobro kultury i objętych ochroną konserwatorską. Dlatego też wymagane jest przy inwestycjach związanych z pracami ziemnymi na tych obszarach zgłaszanie do Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w celu ustalenia obowiązującego inwestora zakresu prac archeologicznych. Na obszarze całej gminy, na podstawie uchwały nr 68/IX/03 Rady Miejskiej w Wieleniu z 5 czerwca 2003r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleń – obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków stanowią obiekty objęte ochroną konserwatorską na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W dalszej części rozdziału zawarto rys historyczny, analizę układu przestrzennego i zabudowy oraz wskazania konserwatorskie dla miejscowości: Biała, Dębogóra, Dzierżążno Małe, Dzierżążno Wielkie, Folsztyn, Gieczynekk, Gulcz, Hamrzysko, Herburtowo, Kocień Wielki, Kaładek, Kuźniczka, Marianowi, Meżyk, Miąły, Jaryń, Nowe Dwory, Rosko, Wrzeszczyna, Łaski, Potrzebowice i Zielonawo.

We wskazaniach konserwatorskich postuluje się zachowanie historycznych układów przestrzennych oraz wskazuje, że ochroną konserwatorską objęte są obiekty wpisane do rejestru zabytków, znajdujące się w ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne.

W rozdziale 2.3.2. „Prawna ochrona zabytków” wymienione zostały wszystkie obiekty wpisane do rejestru zabytków: obiekty architektury, cmentarze, parki i stanowiska archeologiczne.

W rozdziale 2.5. „Podstawowe cele rozwoju gminy”, jako jeden z trzech podstawowych celów za-

pisano: Wielofunkcyjny rozwój miasta jako ośrodka obsługi gminy, z zachowaniem wysokich walorów dziedzictwa kulturowego. Aby spełnić ten cel wymagane jest: zachowanie walorów krajobrazowych środowiska oraz zasobów dziedzictwa kulturowego.

Rozdział 2.6. „Ocena uwarunkowań dla osiągnięcia założonych celów”. 2.6.3. „Wielofunkcyjny rozwój miasta jako ośrodka obsługi gminy, z zachowaniem wysokich walorów dziedzictwa kulturowego” zapisano: Uwarunkowaniem sprzyjającym dla rozwoju miasta jest jego atrakcyjne położenie i dobra dostępność komunikacyjna. Atrakcją turystyczną winien stanowić również zabytkowy układ urbanistyczny miasta.

W rozdziale 3. „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy”. 3.1. „Strefy polityki przestrzennej” zaznaczono, że w wyodrębnionych strefach polityki przestrzennej: przyrodniczej, gospodarczej i usługowej będą ustalone zasady między innymi prawnej ochrony obszarów dziedzictwa kulturowego.

Konieczność ochrony dziedzictwa kulturowego zapisano w rozdziale 4.1.3. „Ochrona prawna środowiska w przepisach prawa miejscowego oraz działaniach prowadzących do zrównoważonego rozwoju”. Podstawowe zasady ochrony środowiska realizuje się między innymi poprzez: ochronę powierzchni ziemi, polegającą na:

zachowaniu wartości kulturowych, z uwzględnieniem zabytków archeologicznych

W dalszej części studium w rozdziale 4.2 i 4.3. określono zasady tej ochrony:

4.2. Ochrona środowiska kulturowego.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego na obszarach zabudowy historycznej zostają podporządkowane zapewnieniu spójności nowej zabudowy z istniejącą.

Ochrona krajobrazu kulturowego dotyczy:

- zachowania zidentyfikowanych wartości zasobów dziedzictwa kulturowego;

- zahamowania degradacji zabytków oraz zmian funkcjonalno-przestrzennych istniejących założeń urbanistycznych;

- odnowy istniejących zasobów.

Szczególne warunki wynikające z ochrony środowiska kulturowego realizowane są zgodnie z formami ochrony określonymi w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, poprzez:

- wpis do rejestru zabytków;

- ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Podstawą do objęcia zabytku ochroną na podstawie ustaleń planu miejscowego stanowi gminna ewidencja zabytków, której obowiązek prowadzenia, przez wójta (burmistrza, prezydenta) wynika z ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami. Na obszarze gminy Wieleń wpisem do rejestru zabytków objęto:

- historyczny układ urbanistyczny miasta;
- obiekty i zespoły wymienione w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Powyższe zasady zostały ujęte w ustaleniach:

1) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wielen, poprzez objęcie ochroną na podstawie ustaleń planu wszystkich istniejących obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków;

2) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Wielonia, poprzez: objęcie ochroną obiektów wpisanych do rejestru zabytków, ustalenie zasad ochrony na obszarze założenia urbanistycznego miasta, w tym obowiązek przeprowadzenia badań archeologicznych dla wyznaczonych obszarów Starego Miasta, nakazu rewitalizacji Placu Zwycięstwa (Stary Rynek) i Nowego Miasta oraz wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej, obejmujących:

a) układ urbanistyczny osady Wielen Północny, obejmujący rozplanowanie placu Zwycięstwa, z kościołem p.w. św. Rocha, zielenią i budynkami tworzącymi obudowę układu urbanistycznego,

b) wyznaczony obszar w rejonie ulic: Jaryńskiej, Staszica, Drawskiej i Dworcowej, obejmujący: zespół dworsko - folwarczny Arntowo, zespół cmentarzy, b. Starostwo Powiatowe z parkiem oraz obiekt b. Zajazdu przy ul. Dworcowej.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przyjęto zasadę objęcia ochroną zaewidencjonowanych stanowisk archeologicznych, poprzez obowiązek zgłaszania prac ziemnych na ich terenie do Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – w celu określenia zakresu prac archeologicznych, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

W przypadku sporządzania zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Wielonia obowiązuje zachowanie ustaleń odnoszących się do ochrony zabytków oraz zasad kształtowania zabudowy na obszarach objętych ochroną i wyznaczonych do rewitalizacji.

W przypadku sporządzania zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wielen, dla wyznaczonych jednostek osadniczych, obowiązuje stosowanie wytycznych określonych w pkt 2.3. - niniejszego studium.

4.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego na obszarze gminy Wielen stanowiąca cele ponadlokalne.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wyróżnia się znaczenie m. Wielonia, jako jednego z 57 układów urbanistycznych wpisanych do rejestru. Jako najważniejsze zadania w kreatywnym kształtowaniu przestrzeni na obszarze gminy wyodrębnia się:

- dolinę Noteci, część zachodnia i środkowa (obszar chronionego krajobrazu), jako obszar kulturo-

twórczy o wysokich walorach środowiska przyrodniczego i kulturowego;

- zabytkowy układ urbanistyczny w Wieleniu, z wymaganym wyprowadzeniem ruchu tranzytowego, stanowiącego najpoważniejszy konflikt degradujący przestrzeń staromiejską.

4.3. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wielen.

Miasto Wielen posiada plan zagospodarowania przestrzennego podjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Wieleniu Nr 346/XLIV/06 z dnia 25 października 2006r Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego Nr 193 z 11 grudnia 2006r.

W planie tym dziedzictwo kulturowe miasta zostało odpowiednio zaakcentowane, wyeksponowane oraz określono zasady jego ochrony.

W Dziale I

- w Rozdziale 1: „Zakres obowiązywania planu”, w §3 wprowadzono zapisy:

1. Na obszarze objętym planem uwzględnia się granice następujących obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów szczególnych:

1) zabytkowego układu urbanistycznego miasta (rozplanowanie ulic i placów zlokalizowanych na obszarze Starego i Nowego Miasta w Wieleniu);

2) obszarów zamkniętych (nieobjęte ustaleniami planu tereny PKP);

3) obszarów Natura 2000, stanowiących obszar specjalnej ochrony ptaków - Łęgi Nadnoteckie (PLB 300001).

Granice w/w obszarów zostały oznaczone graficznie na rysunku planu.

- w Rozdziale 4: „Zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego”, §12 wprowadzono zapisy:

1. Dla ochrony ładu przestrzennego wyznacza się:

1) tereny zieleni, które stanowią przestrzeń przyrodniczą miasta, jak również element kompozycji przestrzennej;

2) przestrzeń publiczną, o której mowa w §13, stanowiącą podstawowy element kompozycji urbanistycznej miasta;

3) zabytkowy układ urbanistyczny miasta wpisany do rejestru zabytków, objęty ochroną konserwatorską;

4) obowiązujące i maksymalne nieprzekraczalne linie zabudowy, zasady kształtowania zabudowy, elementy ważne w kształtowaniu kompozycji przestrzennej obszaru.

2. Dla kształtowania ładu przestrzennego ustala się:

- zasady zabudowy i zagospodarowania oraz przekształceń istniejącej zabudowy (...),

- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków (...),

- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego (...)

- w Rozdziale 6 „Zasady ochrony dziedzictwa kul-

turowego i zabytków" wprowadzono zapisy:

- §14.1. Na obszarze objętym planem - ochrona konserwatorska, o której mowa w przepisach o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami obejmuje:

1) obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków;

2) obszary i obiekty objęte ochroną na podstawie ustaleń planu;

3) zaewidencjonowane stanowiska archeologiczne.

- §15.1. Na obszarze objętym planem - ochrona konserwatorska, na podstawie wpisu do rejestru zabytków, dotyczy, wymieniono wszystkie obiekty nieruchome wpisane do rejestru zabytków z terenu miasta i gminy Wieleni oraz strefę ochrony konserwatorskiej obejmującą układ urbanistyczny miasta. Granice zabytkowego układu urbanistycznego miasta zostały oznaczone graficznie na rysunkach planu.

- w §16.1. wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej dla obszarów o wysokich walorach układu urbanistycznego oraz dziedzictwa kulturowego: na obszarze Wielenia Prawobrzeżnego - układ urbanistyczny osady Wieleni Północny oraz na obszarze Wielenia Lewobrzeżnego. Granice stref ochrony konserwatorskiej zostały oznaczone graficznie na rysunku planu.

- w §20.1. określono zasady obowiązujące w zabytkowym układzie urbanistycznym

1) zakaz zmiany istniejących linii zabudowy, tworzących pierzeje ulic;

2) zakaz zmiany linii zabudowy w zespołach objętych ochroną konserwatorską (zakaz zabudowy przedpoła istniejących obiektów);

3) zakaz zmiany formy budynków, istotnych dla zachowania układu urbanistycznego i jego walorów, zgodnie z warunkami zabudowy określonymi w dz. II rozdz. 2, w odniesieniu do wyznaczonych terenów;

4) nakaz zachowania historycznego podziału własnościowego, w formie pionowych podziałów elewacji, kształtujących zwarte pierzeje ulic;

5) nakaz nawiązania gabarytów projektowanych obiektów do istniejących, kształtujących przeważający gabaryt kwartału zabudowy;

6) nakaz nawiązania form dachu do zabudowy sąsiedniej oraz nawiązania podziałów poziomych, w szczególności okapów;

7) nakaz zachowania zieleni wysokiej;

8) zakaz wprowadzania stolarki okiennej z podziałami, które nie nawiązują do stosowanych w zabudowie historycznej, a przy wymianie stolarki w obiektach objętych ochroną konserwatorską - obowiązek wykonania podziałów nawiązujących do oryginału;

9) nakaz odtwarzania zabytkowej stolarki drzwiowej, zgodnie z oryginałem;

10) zakaz zmiany detalu architektonicznego w budynkach objętych ochroną konserwatorską;

11) nakaz odtworzenia historycznej formy budynku, o ile wynika to z treści uchwały

- w §21. określono zasady ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego:

1. Dla ochrony dziedzictwa archeologicznego obszaru objętego planem ustala się obowiązek zgłaszania prac ziemnych związanych z zagospodarowaniem lub zabudowaniem terenu do Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w celu ustalenia obowiązującego inwestora zakresu prac archeologicznych na następujących obszarach:

1) zabytkowego układu urbanistycznego miasta;

2) wyznaczonych w planie stref ochrony konserwatorskiej, o których mowa w §16 ust. 1;

3) zaewidencjonowanych stanowisk archeologicznych.

2. Na terenach Starego Miasta (...) posiadających istotne znaczenie w rozwoju historycznym miasta Wielenia, ustala się, przed rozpoczęciem robót budowlanych - obowiązek przeprowadzenia badań archeologicznych.

- w §22 określono zasady rewitalizacji placu Powstańców Wlkp. oraz zasady rewitalizacji placu Nowego Miasta

- w §23 określono zasady obowiązujące w strefie ochrony konserwatorskiej na obszarze Wielenia Prawobrzeżnego, obejmującej układ urbanistyczny osady Wieleni Północny

1) zachowanie rozplanowania ulic i placu;

2) zachowanie zabudowy tworzącej obudowę pierzei ulic i placu;

3) zachowanie zieleni urządzonej;

4) w przypadku przekształceń obiektów nieobjętych ochroną konserwatorską oraz uzupełnienia zabudowy w pierzei placu - zachowanie gabarytów zabudowy, w nawiązaniu do gabarytów zabudowy sąsiedniej;

5) zakaz zmiany formy zewnętrznej obiektu sakralnego.

- w §24 określono zasady obowiązujące w strefie ochrony konserwatorskiej na obszarze Wielenia Lewobrzeżnego

1) zachowanie rozplanowania ulic, gabarytów i formy istniejącej zabudowy;

2) zakaz zmiany formy obiektów objętych ochroną konserwatorską;

3) ograniczone prawo do nowej zabudowy, o ile wynika to z warunków zabudowy określonych w dz. II - warunki zabudowy i zagospodarowania terenów wyznaczonych w planie, rozdz. 3 „Wieleni Lewobrzeżny”;

4) zachowanie zieleni wysokiej, cmentarnej oraz parkowej, jako istotnego elementu kompozycji urbanistycznej obszaru.

- w dziale II „Warunki zabudowy i zagospodarowa-

nia terenów wyznaczonych w planie", wprowadzono zapisy dotyczące zasad zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów.

- w Rozdziale 1. „Wieleń Prawobrzeżny” wymieniono elementy jego struktury przestrzennej oraz określono zasady zagospodarowania tych terenów: Dla zasad zagospodarowania poszczególnych terenów mają zastosowanie przepisy ogólne określone w niniejszej uchwale, w szczególności §16, rozdz. 7 oraz przepisy Prawa wodnego i ustawy o ochronie zabytków i opiece i opiece nad zabytkami.

- W rozdziale 2 „Stare Miasto” wymieniono elementy jego struktury przestrzennej oraz określono zasady zagospodarowania tych terenów: Dla zasad zagospodarowania poszczególnych terenów mają zastosowanie przepisy ogólne określone w niniejszej uchwale, w szczególności odnoszące się do zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków - §15, §18, §19, §20 oraz szczególne warunki techniczne odnoszące się do zabudowy śródmiejskiej.

- W Rozdziale 3. „Wieleń Lewobrzeżny” wymieniono elementy jego struktury przestrzennej oraz określono zasady zagospodarowania tych terenów: Dla całego terenu, o którym mowa w ust.1, dla warunków zagospodarowania oraz przekształceń istniejącej zabudowy ustala się:

1) stosowanie zasad określonych w przepisach ustawy o ochronie zabytków i opiece na zabytkami, Prawa budowlanego i postanowień niniejszej uchwały w odniesieniu obiektów i obszarów zabytkowych.

Gmina Wieleń posiada miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego zatwierdzony Uchwałą NR 68/IX/03 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 5 czerwca 2003 r.

ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 169 z 30 października 2003 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Wieleń.

Plan określa zasady ochrony dziedzictwa kulturowego gminy.

Granice obszaru objętego planem oznaczone są na rysunku zmiany planu w skali 1:25000. Integralną część planu stanowią rysunki zmiany planu: rysunek nr 1 w skali 1:25000, obejmujący cały obszar objęty planem oraz rysunki dla wsi Dębogóra, Dzierżążno Małe, Dzierżążno Wielkie, Greczynek, Gulcz, Hamrisko, Herburtowo, Kocień Wielki, Kuźniczka, Mężyk, Miały, Rosko, Wrzeszczyna, Zielonawo.

Rysunek nr 1, obejmujący cały obszar objęty niniejszą uchwałą, określa:

1) granice obszarów, na których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, na podstawie odrębnych uchwał, o których mowa w §40;

2) granice obszarów chronionego krajobrazu ustalone Rozporządzeniem Nr 5/98 Wojewody Piłskiego z dnia 15 maja 1998r. w sprawie ustanowienia

obszarów chronionego krajobrazu w województwie piłskim;

3) tereny, dla których ustalono przeznaczenie terenu, a warunki zabudowy określi odrębna uchwała, zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, z uwzględnieniem właściwej skali rysunku;

4) obszary przeznaczone pod zabudowę poza obszarami zurbanizowanymi wsi;

5) obszary ochrony środowiska kulturowego;

6) obszary wyłączone z zabudowy ze względu na ochronę środowiska przyrodniczego, w szczególności ochronę krajobrazu, oraz rolniczej przestrzeni produkcyjnej;

7) podstawowy układ komunikacyjny gminy;

8) przebieg granicy polno-leśnej.

- w rozdziale 2 „Zasady zagospodarowania odnoszące się do całego obszaru objętego uchwałą”

- W §10.1. zapisano: Na całym obszarze objętym planem ochrona środowiska kulturowego obejmuje:

1) obiekty wpisane do rejestru zabytków;

2) obiekty wpisane do ewidencji zabytków;

3) zabytkowe cmentarze;

4) parki dworskie, zespoły dworsko-parkowe, zespoły dworskie i kościelne;

5) stanowiska archeologiczne.

2. Przy ustalaniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu zasady ochrony konserwatorskiej określa się wg aktualnych danych z rejestru zabytków, ewidencji i wykazu stanowisk archeologicznych.

3. Do terenów i obiektów, o których mowa w ust.1, mają zastosowanie przepisy ustaw: ustawa z 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz.U.z 1999 r. Nr 98, poz. 1150 ze zm.) i ustawa z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2000 r. Nr 106, poz. 1126 ze zm.)

4. Ze względu na ochronę środowiska kulturowego, w tym ochronę archeologiczną, wyznacza się obszary wyłączone z zabudowy, oznaczone graficznie na rysunku nr 1.

5. Na terenach przeznaczonych pod zabudowę, na których oznaczono zaewidencjonowane stanowiska archeologiczne, prowadzenie robót ziemnych wymaga zgłoszenia do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w celu ustalenia nadzoru archeologicznego.

- w rozdziale 5 „Zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów oraz podziału na działki budowlane”

- W §27.2. zapisano: Dla parków objętych ochroną konserwatorską mają zastosowanie przepisy ochrony dóbr kultury.

- W §33.3. zapisano: Tereny kultu religijnego obejmują istniejące budynki sakralne. Dla obiektów objętych ochroną konserwatorską ustala się zakaz zmiany formy zewnętrznej.

4. Obiekty usługowe, z wyłączeniem sakralnych,

winy nawiązywać w formie architektonicznej oraz wysokości do historycznej zabudowy mieszkaniowej na obszarze wsi.

- W §40 zapisano: Na obszarze objętym planem zachowują moc następujące uchwały:

1) nr 195/XIX/96 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 29 kwietnia 1996 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni we wsi Rosko;

2) nr 196/XIX/96 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 29 kwietnia 1996 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni;

3) nr 234/XXIV/96 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 25 października 1996 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa jednorodzinnego w Miałach gmina Wieleni;

4) nr 333/XXXIII/97 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 23 września 1997 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni we wsi Mężyk;

5) nr 72/VII/99 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 28 kwietnia 1999 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni na obszarze wsi Kuźniczka;

6) nr 92/X/99 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 30 sierpnia 1999 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni na obszarze wsi Rosko,

7) nr 166/XVIII/2000 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 5 czerwca 2000 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni na obszarze wsi Hamrzysko;

8) nr 182/XX/2000 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 30 sierpnia 2000 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni na obszarze wsi Mężyk;

9) nr 298/XXXIII/01 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 28 września 2001 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni na obszarze wsi Dzierżążno;

10) nr 339/XXXVIII/02 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 21 stycznia 2002 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni w Rosku przy ul. Dworcowej;

11) nr 340/XXXVIII/02 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 21 stycznia 2002 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni w m. Rosko przy linii kolejowej;

12) nr 369/XLV/02 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 5 sierpnia 2002 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wieleni na obszarze wsi Nowe Dwory.

4.4. Uwarunkowania wynikające ze "Strategii Rozwoju dla miasta i gminy Wieleni na lata 2001-2010"

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego dla

miasta i gminy Wieleni została przyjęta uchwałą Nr 260/XXVIII/2001 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 4 kwietnia 2001 r.

Określa cele strategiczne gminy w tym okresie oraz wizerunek gminy, do którego należy dążyć w perspektywie najbliższych kilkunastu lat. Strategia ujmuje główne kierunki działania samorządu wskazując jednocześnie priorytety tej działalności w najbliższych latach.

Strategia określa misję miasta i gminy Wieleni: „Miasto i gmina Wieleni silny gospodarczo i społecznie zintegrowany obszar sprzyjający rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości przy zachowaniu naturalnych walorów przyrodniczo – krajobrazowych, gmina bezpieczna i sprzyjająca nowemu osadnictwu i rozwojowi różnych form turystyki pobytowej”.

Cały obszar społeczno-gospodarczy podzielono na umowne pięć obszarów: gospodarkę, przestrzeń, społeczność, ekologię, infrastrukturę. Dla każdego z tych celów wyznaczono trzy cele niezbędne dla dalszego rozwoju danego obszaru życia społeczno-gospodarczego. Ponadto wskazano na trzy cele pierwszorzędne, które powinny znacznie przyspieszać rozwój w danym obszarze oraz cele drugorzędne, które wspierają rozwój, a czas ich realizacji jest zdeteminowany przez wielość środków budżetowych, wielkość dotacji, napływającego kapitału zewnętrznego oraz rosnącej siły inwestycyjnej lokalnych podmiotów gospodarczych. Na podstawie takich hierarchizowanych celów określono priorytety.

Strategia nie wypracowała sposobu włączenia zabytków w rozwój miasta i gminy w planowanym okresie. W żadnym z punktów Strategia nie odnosi się do obiektów zabytkowych występujących na terenie gminy, a co za tym idzie nie formułuje wniosków dotyczących wykorzystania zabytków jako jednego z ważnych elementów podnoszących atrakcyjność miasta i gminy, sprzyjających rozwojowi turystyki na ich terenie.

4.5. Uwarunkowania wynikające z Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Wieleni na lata 2005-2006

„Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Wieleni na lata 2005-2006 z przedłużonym okresem programowania do 2013 roku” przyjęty został przez Radę Miejską w Wieleniu Uchwałą Nr 251/XXXII/05 z dnia 18 maja 2005 r.

Plan Rozwoju Lokalnego jest kompleksowym dokumentem określającym strategię społeczno-gospodarczą Miasta i Gminy Wieleni na lata 2005-2006, a także wskazuje planowane działania w latach 2007-2013. Plan rozwoju lokalnego obejmuje terytorialnie i administracyjnie całą Gminę Wieleni.

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną Gminy, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Szacuje spodziewane efekty planowanych interwencji i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki

zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy. Plan Rozwoju Lokalnego 2005-2006 będzie służył jako punkt odniesienia dla działań o charakterze rozwojowym, podejmowanych z zasobów środków własnych, jak również pozwoli określić wysokość interwencji z funduszy unijnych.

Cel Planu Rozwoju Gminy na lata 2005-2006 i strategia jego osiągnięcia uwzględnia nie tylko horyzont najbliższych lat, ale odnosi się do inicjatyw, które będą aktualne w następnym okresie programowania, tj. co najmniej do roku 2013. Cel strategiczny Planu Rozwoju Gminy formułowany z tej perspektywy określa się następująco:

„Miasto i Gmina Wieleń to silny gospodarczo i społecznie zintegrowany obszar sprzyjający rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości, przy zachowaniu naturalnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Gmina bezpieczna i sprzyjająca nowemu osadnictwu i rozwojowi różnych form turystyki pobytowej”.

Realizacja celu strategicznego odbywać się będzie poprzez osiągnięcie celów częściowych, zdefiniowanych w odpowiedzi na zmiany zachodzące w gospodarce oraz wniosków wynikających z analizy słabych i mocnych stron Miasta i Gminy, a także szans i zagrożeń przed nią stojących.

W świetle powyższego sformułowano dwa podstawowe cele częściowe Programu Rozwoju Miasta i Gminy na lata 2005-2006:

1. Budowa i rozbudowa infrastruktury technicznej
2. Budowa i rozbudowa infrastruktury społecznej i turystycznej

Cele Planu Rozwoju Miasta i Gminy będą realizowane ze środków własnych Gminy i krajowych. Zakłada się również dokonanie wszelkich starań o pozyskanie środków za pomocą programów i projektów współfinansowanych w ramach środków akcesyjnych oraz wspólnotowych.

Dokonano analizy SWOT, formułując mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia gminy.

Niestety w żadnym z punktów Plan Rozwoju Lokalnego nie odnosi się do obiektów zabytkowych występujących na terenie gminy, a co za tym idzie nie formułuje wniosków dotyczących wykorzystania zabytków jako jednego z ważnych elementów podnoszących atrakcyjność miasta i gminy, sprzyjających rozwojowi turystyki na ich terenie. Plan nie formułuje wniosków dotyczących sposobu włączenia zabytków w rozwój miasta i gminy w planowanym okresie.

4.6. Uwarunkowania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Wieleń

Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Wieleń został wprowadzony Uchwałą Nr 107/XI/07 Rady Miejskiej w Wieleniu z dnia 14 listopada 2007 roku. Jest to kompleksowy dokument określający ochronę dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody poprzez ochronę przyrody i krajobrazu, lasów, gleb i zasobów kopalin. Szczegółowo opisuje jakość środowiska i bez-

pieczeństwo ekologiczne. Ponadto stawia Gminie cele i zadania o charakterze systemowym oraz wymienia przedsięwzięcia przedstawione przez Gminę do realizacji i ich aspekty finansowe.

W Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Wieleń wiele uwagi poświęcono środowisku kulturowemu gminy.

W rozdziale 3 – „Cele, priorytety i przedsięwzięcia, inwestycje i pozainwestycje, konieczne do realizacji w perspektywie wieloletniej, w sferze ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody”, 3.1. „Ochrona przyrody. Różnorodność biologiczna i krajobrazowa”, ujęto podpunkty

3.1.1.3.5. zatytułowany Stanowiska Archeologiczne, zamieszczono w nim zapis: Na terenie gminy Wieleń znajduje się kilkaset zewidencjonowanych i rozpoznanych stanowisk archeologicznych, stanowiących dobro kultury i objętych ochroną konserwatorską.

3.1.1.4. zatytułowany Zieleń urządzona, zamieszczono w nim zapis: (...) Do ciekawszych obszarów zieleni urządzonej w gminie zaliczyć można kompleks dworsko – parkowy w Dębogórze a także park w Potrzebowicach z pierwszej połowy XVIII, które jednocześnie wpisane są do rejestru zabytków.

3.1.1.5. zatytułowany: Program ochrony i ratowania zabytków, zamieszczono w nim zapis:

Współczesny Wieleń posiada bardzo dobrze zachowany historyczny układ przestrzenny odzwierciedlający kolejne fazy rozwoju miasta.

Zabytkowy układ urbanistyczny Wielenia wpisany do rejestru zabytków uznany jest za obszar szczególnie ważny jako historyczne świadectwo, na którym elementy dawnego układu przestrzennego zachowane zostały w dobrym stanie. W obrębie tej strefy najważniejsze jest zachowanie poszczególnych jej części składowych. Ochronie konserwatorskiej podlega zachowanie układu przestrzennego, tj. rozplanowanie placów, i ulic, linii zabudowy, kompozycji wewnątrz urbanistycznych kompozycji zieleni.

Na terenie miasta Wieleń występują szczególnie cenne kulturowo obiekty architektury wpisane do rejestru zabytków, zabytkowe zespoły dworsko i pałacowo-parkowe oraz zespoły dawnych cmentarzy, występuje również zachowana bardzo licznie historyczna zabudowa mieszkalna objęta ochroną konserwatorską.

Poniżej wymieniono spis obiektów architektonicznych i cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków.

W tabeli 9. zatytułowanej „Lista przedsięwzięć związanych z ochroną przyrody” w zadaniach własnych, w punktach 8, 9 i 10 ujęto zadania dotyczące dziedzictwa kulturowego:

- ochrona wartości przyrodniczych i kulturowych gminy, waloryzacja środowiska przyrodniczego
- objęcie ochroną terenów odkrywek archeologicznych
- odrestaurowanie zabytków na terenie gminy

4.7. Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej

4.7.1. Obowiązujące formy ochrony przyrody.

Na terenie miasta i gminy Wieleń znajduje się wiele cennych przyrodniczo obszarów, dlatego też dla ich ochrony oraz dla zachowania mało zmienionych przez człowieka swoistych cech krajobrazu mających znaczenie dla zachowania unikatowych typów środowiska, utworzono na terenie powiatu różne formy ochrony zgodne z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W ustawie przewidziano następujące formy ochrony przyrody: obszar chronionego krajobrazu, ponadto na terenie gminy ustanowiony jest rezerwat przyrody, użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

Europejska Sieć Ekologiczna „Natura 2000” - sieć obszarów Natura obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków i specjalne obszary ochrony siedlisk. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody oraz przepisami prawa Unii Europejskiej, na ww. obszarze doliny Noteci wyznaczone zostały obszary Natura 2000 - obszary specjalnej ochrony ptaków „Nadnoteckie Łęgi” (PLB 300003) i specjalnych obszarów ochrony „Dolina Noteci” (PLH 300004), obejmujące obszar doliny od miasta Wielenia do wschodniej granicy gminy. Ponadto wyznaczony został obszar Natura 2000-OSO - „Puszcza Notecka” (PLB 300015).

- „Nadnoteckie Łęgi”- Obszar rozciąga się wzdłuż Doliny Noteci od Wielenia do Ujścia Gwdy. Pokrywają go łąki zalewowe, torfowiska niskie, pośród których występują kanały i rowy odwadniające, starorzecza i wypełnione wodą doły potorfowe. Na terenie tym są intensywnie użytkowane łąki. Występuje tu 23 gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 9/409/EWG. Dominują siedliska łąkowe i zaroślowe.

- „Dolina Noteci” - obszar specjalnej ochrony najlepiej zachowany w Wielkopolsce obszar torfowisk niskich charakteryzujący się wybitnymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, z ostojami ptaków o randze europejskiej. Obszar obejmuje w gminie Wieleń: miasto Wieleń - 0,1 % powierzchni miasta oraz 6,5% powierzchni gminy.

- „Puszcza Notecka”

Obszary chronionego krajobrazu - według definicji zawartej w ustawie o ochronie przyrody (art. 26) obszar chronionego krajobrazu jest terenem chronionym ze względu na: wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe w szczególności ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką i wypoczynkiem, lub istniejące albo odtwarzane korytarze ekologiczne.

Obszary chronionego krajobrazu w mieście i gminie Wieleń zajmują powierzchnię około 24310

ha, co stanowi około 56,8% ogólnej powierzchni miasta i gminy. Północna część gminy wchodzi w skład obszaru chronionego krajobrazu „Puszcza nad Drawą” (9660 ha), część środkowo - wschodnia należy do obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”, część południowa gminy wchodzi w skład chronionego krajobrazu „Puszcza Notecka”.

- Puszcza Notecka - obszar łączy dwa korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym Dolinę Noteci i Dolinę Warty. Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka obejmuje fragment Puszczy Noteckiej z doliną rzeki Miały. Wyróżnia się krajobrazem leśnym sztucznie wprowadzonym na rozległych polach wydmowych. Puszcza Notecka jest zaliczana do regionów intensywnego rozwoju gospodarki leśnej, ze szczególną ochroną powierzchni produkcyjnej lasu. Najciekawsze elementy przyrodniczo-krajobrazowe tego obszaru stanowią: kompleks wydm śródlądowych, jeden z największych w Europie, rynnowa dolina rzeki Miały z licznymi jeziorami, duża powierzchnia borów sosnowych, bogata fauna z rzadkimi gatunkami zwierząt, m.in. łos i wilk, bóbr, żuraw, orzeł rybołów. Walory przyrodnicze tego obszaru podkreślają rezerваты przyrody między innymi Wilcze Błoto, oraz liczne pomnikowe drzewa i głązy.

- Puszcza nad Drawą - Przeważa naturalny krajobraz leśny lub jeziorno-leśny. Występują tu różnorodne zespoły leśne: olsy, grądy, bory, łągi, buczyny. Jest to obszar bardzo zróżnicowany pod względem rzeźby i krajobrazu. Ponad 80% powierzchni pokrywają lasy sosnowe i mieszane, wzdłuż rzek i jezior występują lasy o bogatszym składzie gatunkowym.

- Dolina Noteci - jest naturalnie wyrzeźbionym przez wody topniejącego lodowca obniżeniem terenu o szerokości 3-6 km, którego środkiem płynie rzeka Noteć. Kiedyś było to pasmo rozlewisk, bagien i trzęsawisk, stopniowo przekształcanych w rozległe łąki i pastwiska leży niemal w całości w makroregionie Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej. Charakteryzuje ją krajobraz łąkowo-polno-osadniczy, a fragmentarycznie jeziorno-leśno-łąkowy. W samej pradolinie rzeki Noteć przeważa ekosystem łąkowy tzw. Nadnoteckie Łęgi, które mają duże znaczenie dla gospodarki hodowlanej. Spotyka się również sady oraz pola z zadrzewieniami. Nadnoteckie Łęgi o powierzchni powyżej 10 tys. ha, to fragment dolnego biegu Noteci. Obszar ten pokrywają w większości torfowiska niskie i zalewowe łąki - łągi. Niegdyś w bagiennej dolinie Noteci dominowały lasy łąkowe wierzbowo-topolowe, które zostały zlikwidowane przez rozwijające się rolnictwo i przekształcone w żyzne łąki łąkowe. Fragmenty takich lasów, zbliżone do naturalnych, zachowały się jeszcze koło śluz: Nowe, Lipica i Rosko. Nadnoteckie Łęgi urozmaicone są dużą ilością starorzeczy, kanałów i zarostających torfianek.

Utworzona na podstawie Rozporządzenia Nr 25/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 października 2007 r. (Dziennik Urzędowy Wojewódz-

twa Wielkopolskiego Nr 170),

Rezerваты przyrody - Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (art. 13 ust. 1) podaje definicję: „Rezerwat przyrody jest obszarem obejmującym zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, w tym siedliska przyrodnicze, a także określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej, mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych”

- Wilcze Błoto – torfowiskowy, o pow. 2,76 ha założony w 1968 r., znajduje się w Nadleśnictwie Krucz, niedaleko drogi Krucz - Hamrzysko. Przedmiotem ochrony jest bezodpływowe, otoczone wydhami, zagłębienie wypełnione wodą. Ochrona obejmuje roślinność bagienną i torfowiskową. Poza chronionymi torfowcami występują tutaj między innymi dwa gatunki rosiczki, turzyca bagienna i modrzewnica zwyczajna. Jest to niezwykle rzadkie w Wielkopolsce zbiorowisko roślin.

Użytki ekologiczne – art. 30 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody podaje definicję użytków ekologicznych: „Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów (...), jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, w tym miejsca ich sezonowego przebywania lub rozrodu.

- W granicach miasta i gminy Wieleń za użytek ekologiczny uznano łąki, pastwiska, bagna i halizny o łącznej powierzchni 49,85 ha występujące w obrębie leśnym Wieleń, w leśnictwie Zwierzyniec i Wizany.

Pomniki przyrody - jedna z najstarszych form ochrony wartości przyrodniczych. Według definicji zawartej w ustawie o ochronie przyrody: „pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiętkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów, a w szczególności sędziwych i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych i obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe, jaskinie”

Status pomnika przyrody może nadać wojewoda (rozporządzenie) lub rada gminy (uchwała).

Na terenie gminy Wieleń występują następujące pomniki przyrody uznane Rozporządzeniami Wojewody Pilskiego podlegające ochronie indywidualnej wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Poznaniu (Delegatura w Pile):

- Sosna pospolita – dwójka, obwód pni 410 m, Wrzeszczyna
- Grupa drzew: platan kłonoistny (obw. 585 cm) i

dąb szypułkowy (obw. 585 cm), Wieleń-park, obok zamku Sapiehów

- Grupa drzew: 3 dęby szypułkowe (obw. 330 cm, 340 cm, 410 cm), Herburtowo
- Lipa drobnolistna (obw. 600 m), Dębogóra, park przy Zakładzie Rolnym
- Grupa drzew: dwa buki zwyczajne (obw. 320 i 30-5 cm), Marianowo
- Dąb szypułkowy (obw. 675 cm), Folsztyn

4.8. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zabytków archeologicznych

- respektowanie wyznaczonych stref ochrony stanowisk archeologicznych na załącznikach graficznych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych

- wprowadzenie zapisu zapewniającego prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego w stosunku do stref występowania stanowisk archeologicznych oraz obszarów chronionych tj. układu urbanistycznego miasta Wieleń, układów ruralistycznych, założeń pałacowo-parkowych, zabytkowych cmentarzy, obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji zabytków:

„Prace inwestycyjne, w tym ziemne związane z budownictwem i zagospodarowaniem terenu, w obrębie obszarów chronionych i stref występowania stanowisk archeologicznych, wymagają uzgodnienia z WUOZ, który określi warunki realizacji inwestycji.”

5. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami (art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami

6. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami.

6.1. Gminna ewidencji zabytków.

6.1.1. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków nieruchomości wykonywane etapowo przez równomiernie rozłożone przez 4 kolejne lata – zakończenie do końca 2013 r.

- sporządzenie gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości objętych wojewódzką ewidencją zabytków, a także jeszcze nierozpoznanych w uzgodnieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w oparciu o program komputerowy przekazany przez WWKZ
- określenie stosunków własnościowych i ustalenie szczegółowej lokalizacji z podaniem nr dzieł geodezyjnych obiektów objętych ewidencją
- systematyczne uzupełnianie kart adresowych o uzyskane dane i dokumentację fotograficzną od WWKZ
- rozpoznanie i wprowadzanie do ewidencji zmian powstałych w wyniku rozbiórek, modernizacji i remontów obiektów

6.1.2. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych – do końca 2013 r.

- wykonanie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych w formie kart zespołu stanowisk archeologicznych zgodnie z przekazaniem przez WWKZ pismem
- sporządzenie elektronicznej systematycznie aktualizowanej bazy informacji o stanowiskach archeologicznych wytypowanych do wpisania do rejestru zabytków na podstawie informacji uzyskiwanych od WWKZ
- uzupełnianie i weryfikowanie istniejącej ewidencji zabytków archeologicznych poprzez włączanie informacji o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, oraz uzyskiwanych wyników badań weryfikacyjnych AZP, na podstawie informacji uzyskiwanych od WWKZ
- sporządzenie mapy dziedzictwa kulturowego miasta i gminy Wieleń z naniesioną lokalizacją obiektów i obszarów chronionych oraz stref ochrony stanowisk archeologicznych, systematycznie uaktualnianą, na podstawie informacji uzyskiwanych od WWKZ

6.1.3. Inwentaryzacja obiektów tzw. małej architektury (kapliczki, krzyże przydrożne) – w trakcie realizacji gminnej ewidencji zabytków nieruchomości do końca 2013 r.

- sporządzenie gminnej ewidencji zabytków małej architektury w formie zbioru kart adresowych zabytków w uzgodnieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków
- określenie stosunków własnościowych i ustalenie szczegółowej lokalizacji z podaniem nr działek geodezyjnych
- przygotowanie wniosków o wpisanie najciekawszych obiektów do rejestru zabytków
- nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami w

celu utworzenia szlaku kapliczek i krzyży przydrożnych

6.1.4. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomości

- rozpowszechnianie informacji na temat obiektów wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy – na bieżąco, podczas opracowywania folderów promujących gminę, podczas wyjazdów i współpracy z innymi gminami i miastami
- udostępnienie gminnej ewidencji zabytków oraz niniejszego „Programu opieki nad zabytkami miasta i gminy Wieleń na lata 2010-2013” na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Wieleń po uchwaleniu przez Radę Miejską w Wieleniu
- zlecenie wykonania tablic informacyjnych dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków - w ramach posiadanych przez Urząd Miejski środków finansowych.
- współpraca z instytucjami wprowadzającymi dodatkowe oznakowania na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich w celu ułatwienia dojazdu do tych obiektów a także na trasach turystycznych – rekreacyjnych wymienionych w punkcie 2.1.4. niniejszego programu - wspólnie z realizacją w/w tablic informacyjnych
- uwzględnienie obiektów zabytkowych przy wyznaczaniu tras turystycznych i ścieżek dydaktycznych gminy

6.1.5. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

- włączenie tematyki ochrony dóbr kultury do zajęć szkolnych w szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzonych przez gminę
- wdrażanie do zajęć szkolnych pojęć związanych z krajobrazem kulturowym gminy i regionu
- informowanie młodzieży szkolnej o zasobach krajobrazu kulturowego gminy, powiatu i województwa
- zorganizowanie w ramach zajęć szkolnych wycieczek krajoznawczych, rowerowych po najciekawszych i najważniejszych miejscach w gminie i powiecie oraz przedstawienie im obiektów zabytkowych

6.1.6. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.

- Starania o środki i remont organistówki przy ul. Kasprzaka 15 w Wieleniu na Muzeum Kultu Wielo-wyznaniowego
- nawiązanie współpracy z właścicielami obiektów, które znajdują się w gminnej ewidencji zabytków przy czynnym udziale Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków polegającym na sprawowaniu dyżurów w Starostwie Powiatowym w Czarnkowie poprzez:
- rozpowszechnianie wśród nich informacji na temat zasad konserwatorskich, zasad etyki i profilak-

tyki konserwatorskiej

- zbieranie od nich informacji na temat przeprowadzonych remontów i odnotowanie tych faktów w kartach adresowych obiektów

- aktywne zachęcanie sektora prywatnego do zagospodarowania obiektów zabytkowych

- określenie zasad i możliwości udzielania pomocy finansowej właścicielom remontującym obiekty zabytkowe (wpisane do rejestru zabytków i figurujące w gminnej ewidencji zabytków) w ramach środków zabezpieczonych w budżecie gminy na dany rok (dotacje, ulgi podatkowe)

6.1.7. Poprawa stanu zachowania zabytkowych cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków i figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Podjęcie próby rozwiązania problemu nieczynnych cmentarzy na terenie miasta i gminy Wieleń. Ustalenie w planach zagospodarowania przestrzennego docelowych funkcji cmentarzy poprzez wyszczególnienie, które (najlepiej zachowane z licznymi nagrobkami) pozostaną cmentarzami i objęte zostaną programem rewitalizacji na miarę możliwości finansowych gminy, a które stanowić będą tereny zieleni urządzonej bądź pozostałości po cmentarzach z zachowaniem starodrzewia i ewentualnym zgrupowaniem pozostałości nagrobków w jednym miejscu cmentarza w formie miejsca pamięci lub lapidarium. Co do cennych zachowanych nagrobków i pozostałych elementów cmentarzy przeprowadzić inwentaryzację fotograficzną i opisową we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków.

6.2. Sporządzenie wykazu zespołów i obiektów nieruchomości, stanowisk archeologicznych typowanych do wpisu do rejestru zabytków z terenu gminy w celu uwzględnienia ich w dokumentach planistycznych i inwestycyjnych gminy

- współpraca z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w sprawie wpisania do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego obiektów nieujętych jeszcze w rejestrze, a reprezentujących duże walory historyczne i stanowiących ważne miejsce w krajobrazie kulturowym gminy

- współpraca z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w sprawie wpisania do rejestru zabytków archeologicznych województwa wielkopolskiego stanowisk archeologicznych wytypowanych przez WWKZ reprezentujących duże walory naukowe i stanowiących ważne miejsce w krajobrazie kulturowym gminy.

6.3. Wyznaczanie stref ochrony stanowisk archeologicznych w dokumentach planistycznych wraz z zapisem zapewniającym prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego

Wyznaczanie stref ochrony stanowisk archeologicznych na załącznikach graficznych respektowanych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych

gminy oraz wprowadzenie zapisu zapewniającego prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego w stosunku do stref występowania stanowisk archeologicznych oraz obszarów chronionych: „Prace inwestycyjne, w tym ziemne związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, w obrębie obszarów chronionych i stref występowania stanowisk archeologicznych, wymagają uzgodnienia z WUOZ, który określi warunki realizacji inwestycji.

6.4. Określenie sposobu realizacji poszczególnych celów gminnego programu opieki nad zabytkami zawartych w punkcie 5.

6.4.1. Obiekty zabytkowe stanowiące własność miasta i gminy Wieleń:

1. zabezpieczenie przed dalszą degradacją kaplicy grobowej zlokalizowanej na cmentarzu ewangelickim w Wieleniu przy ulicy Dworcowej – 2010-2011

2. uporządkowanie cmentarza ewangelickiego we wsi Wrzeszczyna – 2010-2011

3. bieżące zabiegi pielęgnacyjne zieleni wysokiej na cmentarzach w obrębie miasta i gminy Wieleń 2010-2013

Działania pośrednie wynikające z ustawy jak również polityki gminy Wieleń polegają na:

- prowadzeniu edukacji na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie Gminy w zakresie informacji o zasobie zabytków i krajobrazie kulturowego regionu oraz możliwościach ich ochrony

- promowaniu wśród mieszkańców gminy i przybywających tu gości najcenniejszych zabytków

- wspieraniu przy współudziale Urzędu Ochrony Zabytków poczynań związanych z właściwym utrzymaniem i zagospodarowaniem zabytków i ich otoczenia

- określaniu przy sporządzaniu dokumentów planistycznych warunków i sposobów ochrony zabytków wpisanych do rejestru zabytków jak również figurujących w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

- wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej związanej z problematyką zabytków nieruchomości, ruchomych i archeologicznych na terenie gminy Wieleń (ewidencja gminna)

7. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Podmiotem formułującym gminny program opieki nad zabytkami jest samorząd gminy. Realizacja programu odbywać się będzie poprzez zespół działań władz gminy na rzecz osiągnięcia celów w nim przyjętych.

Samorząd ma oddziaływać na różne podmioty mające do czynienia z obiektami zabytkowymi, w tym także na mieszkańców tak by wywołać ich pożądane zachowanie prowadzące do realizacji zamierzonych celów.

Zakłada się, że w realizacji gminnego programu

opieki nad zabytkami dla gminy Wieleń wykorzystane zostaną następujące grupy instrumentów: instrumenty prawne, finansowe, koordynacji, społeczne oraz instrumenty kontrolne.

- Instrumenty prawne
 - a) dokumenty wydawane przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wynikające z przepisów ustawowych
 - b) uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagadnień ochrony zabytków
 - c) wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków z terenu miasta i gminy, które powinny być objęte ochroną prawną
 - Instrumenty finansowe
 - a) dotacje
 - b) subwencje
 - c) dofinansowania
 - d) programy uwzględniające finansowanie z funduszy Unii Europejskiej
 - Instrumenty koordynacji
 - 7) strategie rozwoju gminy
 - 8) plany rozwoju lokalnego
 - 9) programy prac konserwatorskich
 - 10) programy ochrony środowiska
 - 11) studia i analizy, koncepcje
 - 12) plany rewitalizacji
 - Instrumenty społeczne
 - a) edukacja kulturowa
 - b) informacja
 - c) współpraca
 - d) współdziałanie z organizacjami społecznymi
 - Instrumenty kontrolne
 - utworzenie w ramach organizacyjnych Urzędu Miasta Gminy Wieleń Zespołu Koordynującego pracami realizującymi poszczególne zadania wynikające z ustaleń niniejszego programu.
- W skład zespołu wchodzi:
- Zbigniew Stochaj – Burmistrz Miasta i Gminy Wieleń
 - Izabela Forecka Fręsko – inspektor do spraw planowania przestrzennego Urzędu Miejskiego w Wieleniu
 - Magdalena Waško – inspektor do spraw ochrony środowiska Urzędu Miejskiego w Wieleniu
 - Hanna Forbrich – inspektor do spraw promocji Urzędu Miejskiego w Wieleniu
 - aktualizacja bazy danych ewidencji gminnej
 - monitoring stanu środowiska kulturowego.

8. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Burmistrz Wielenia zobowiązany jest do sporządzania co 2 lata sprawozdania z gminnego programu opieki nad zabytkami. Sprawozdanie to przedstawiane jest Radzie Miejskiej. Po 4 latach program powinien zostać zaktualizowany i ponownie

przyjęty przez Radę Miejską.

Do wykonania powyższego zadania utworzono Zespół Koordynujący monitorujący „Gminny program opieki nad zabytkami Miasta i Gminy Wieleń na lata 2010 – 2013” poprzez analizę stopnia jego realizacji. Monitorowanie przebiegu realizacji programu będzie ważnym elementem jego wdrażania.

9. Wewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Zgodnie z art. 81, art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Rada Gminy może udzielić dotacji na ochronę i konserwację zabytków, jednakże wymagane jest ustalenie przez nią procedury postępowania w tej sprawie

10. Niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Obowiązek dbania o stan zabytków ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na właścicieli i posiadaczy zabytków.

Wsparciem dla zadań z zakresu ochrony zabytków są zewnętrzne źródła dofinansowania udzielane zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego /www.mkidn.gov.pl/ w ramach programu operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe” realizowane przez 6 priorytetów:

- a) Rewaloryzacja zabytków nieruchomych i ruchomych
- b) Rozwój instytucji muzealnych
- c) Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju
- d) Ochrona zabytków archeologicznych
- e) Tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego
- f) Ochrona zabytkowych cmentarzy

- Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków /wosoz.bip-i.pl/public/ – dotacje przyznawane są na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków na podstawie wniosków złożonych przez właścicieli, posiadaczy lub użytkowników zabytków

- Samorząd Województwa Wielkopolskiego /www.bip.umww.pl/ – budżet województwa wielkopolskiego przewiduje środki na pomoc finansową ukierunkowaną na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami. Są to dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych zarówno jednostkom sektora finansów publicznych jak również pozostałym jednostkom.

- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Departament Wyznań religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Wydział Funduszy Kościelnego. /www.mswia.gov.pl/ – dotacje udzielane wyłącznie na remonty i konserwacje zabytkowych obiektów o charakterze sakralnym i to tylko

na wykonywanie podstawowych prac zabezpieczających sam obiekt. Z Funduszu nie finansuje się remontów i konserwacji obiektów towarzyszących, wyposażenia obiektów sakralnych oraz otoczenia świątyni, a także stałych elementów wystroju wnętrz. Podmiotami uprawnionymi do otrzymywania środków Funduszu Kościelnego są:

- osoby prawne Kościoła Katolickiego;
- osoby prawne innych kościołów i związków wyznaniowych działających na podstawie ustaw o stosunku Państwa do kościołów oraz związków wyznaniowych;
- osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych wpisanych do rejestru kościołów i związków wyznaniowych, o którym mowa w art. 30 ustawy

z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz.U. z 2005 r. Nr 231, poz. 1965, z późn. zm.)

- Ponadto istnieją możliwości zdobywania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na zadania inwestycyjne i społeczne do współfinansowania z funduszy krajowych i zagranicznych Unii Europejskiej.

Uwaga:

W/w źródła finansowania są wskazówką dla użytkowników obiektów zabytkowych i przedstawicieli władz samorządowych, w jakich instytucjach można pozyskiwać środki na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami.

1719

UCHWAŁA NR XXXV/207/2009 RADY POWIATU MIĘDZYCHODZKIEGO

z dnia 17 grudnia 2009 r.

w sprawie uchwalenia budżetu powiatu na 2010 r.

Na podstawie art. 12 pkt 5, 8d i 9 oraz art. 51 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) oraz art. 165, 166, 173, 182, 184, 188 ust. 2, art. 195 ust. 2 oraz art. 24 ust. 11 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.) Rada Powiatu uchwala, co następuje:

§1. Ustala się dochody budżetu powiatu w wysokości 40.866.918,21 zł, z tego:

- dochody bieżące w kwocie 34.757.090,00 zł
- dochody majątkowe w kwocie 6.109.828,21 zł, zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały.

§2. 1. Ustala się wydatki budżetu powiatu w wysokości 45.455.729,14 zł, zgodnie z załącznikiem nr 2.

2. Wydatki, o których mowa w ust. 1 obejmują:

- 1) wydatki bieżące w wysokości 33.732.488,40 zł, w tym w szczególności:
 - a) wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń 22.651.773,00 zł,
 - b) dotacje 1.520.389,00 zł,
 - c) wydatki na obsługę długu 60.000,00 zł,
- 2) wydatki majątkowe w 2010 r. w wysokości 11.723.240,74 zł.

3. Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne w latach 2010-2012 zgodnie z załącznikiem nr 3 (3a - zadania inwestycyjne w 2010 roku),

4. Wydatki na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności zgodnie z załącznikiem nr 4.

§3. 1. Deficyt budżetu powiatu w wysokości

4.588.810,93 złotych postanawia się pokryć przychodami pochodzącymi z:

1) zaciąganych kredytów w kwocie - 4.588.810,93 zł.

2. Uchwala się przychody budżetu w wysokości 7.021.722,93 złotych oraz rozchody w kwocie 2.432.912,00 złotych zgodnie z załącznikiem nr 5.

§4. W budżecie tworzy się rezerwę:

- 1) celową w wysokości 208.457,40 zł, z przeznaczeniem na wydatki bieżące (cele oświatowe),
- 2) rezerwę celową zgodnie z ustawą o zarządzaniu kryzysowym - 5.000,00 zł,
- 3) rezerwę pomocy społecznej - 300.000,00 zł.

§5. Uchwala się:

1. Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami, zgodnie z załącznikiem nr 6.

2. Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej wykonywanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, zgodnie z załącznikiem nr 7.

3. Dochody i wydatki związane z realizacją zadań wykonywanych na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego, zgodnie z załącznikiem nr 8.

4. Wydatki związane z realizacją zadań wykonywanych na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego, zgodnie z załącznikiem nr 9.

§6. Określa się plan przychodów i wydatków w łącznej kwocie (zbiorczo) dla gospodarstw po-